

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha číslo
78 180. Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Evropska unija je življenska potreba

Otvoritev zasedanja organizacijskega odbora študijske komisije — Briand o potrebi osnivanja Panevrope

Pariz, 24. marca s. Organizacijski odbor evropske študijske komisije se je dopoldne sestel k prvi seji. Otvoritveni govor je imel francoski minister Briaud. Seji so prisostvovali zastopniki 11 držav, med njimi Henderson, Zaleski in Motta. Organizacijski odbor je izvolil za predsednika Brianda. Sprejet je bil sklep, da se zastopniki Belgije, Norveške in Estonke udeležijo razprav o točkah dnevnega reda, ki interesirajo njihove vlade. Švicarski delegat Motta je bil izvoljen za poročevalca. Belgijski delegat, ki se mu je pridružil delegat Norveške, je pristal na to, da se vprašanje tranzita elektrike predloži odboru za organizacijo tranzitnih zvez. Nadalje je predlagal, naj se predloži načrt konvencije o postopanju z inozemci naletu postavi na program majskega zasedanja evropske komisije proučitev delovanja zasedanj od 23. in 26. februarja, ki se tičejo kreditnih kreditov in brezposelnosti. Zastopnik Jugoslavije je izrazil svoje zadovoljstvo, da je na dnevnem redu problem

specialne krize v nekaterih državah Evrope, ki se bo proučila posebej.

Pariz, 24. marca AA. V otvoritvenem govoru organizacijskega odbora evropske študijske komisije zunanji minister Briand proti vsemu pričakovanju ni omenil carinske pogodbe med Nemčijo in Avstrijo. Poudarjal je, da je postala evropska zveza pod pritiskom razmer življenjske potrebe ter svaril odbor, naj ne sestavlja prevelikega programa in naj se resno loti svoje naloge.

Po obedu se je sestel odbor k strogo tajni seji in se ni moglo izvedeti, o čem je razpravljalo. Dasi zanikajo, da bosta Briand in Henderson razpravljala o avstrijsko-nemški carinski zvezi, menijo, da bo ta dogodek tvoril velik del razprav. Obenem se bodo vršila tudi pogajanja za sklenitev diplomatskega sporazuma med Francijo in Italijo, ki naj izpolni rimski pomorski dogovor. Po poročilih iz političnih krogov kaže Anglija malo volje, da bi se pridružila protestom proti avstrijsko-nemškemu sporazumu.

NARAŠČAJOČ ODPOR PROTI NEMŠKIM NAČRTOM

Vsa francoska javnost soglasno odklanja dunajski in berlinski eksperiment — Neprestane konference državnikov

Pariz, 24. marca AA. Francosko javno mnenje je zelo razburjeno zaradi nemško-avstrijskega carinskega sporazuma. Politični krogi menijo, da je to povzročila Nemčija, ki je po nepotrebnem sklenila ta sporazum v največji tajnosti. S tem je bil ustvarjen položaj, ki bi postal v predvolnem času nevaren, sedaj pa obstaja organizacija, ki bo razpravljala o tem dogodu in sklepala, ali je sporazum v skladu z obveznostmi Avstrije do drugih držav. Vendar spor o tem vprašanju ne bo ojašal dela svetovne razorožitvene konference, ki se sestane drugo leto. Neuprijetno je, da se je to zgodilo v trenutku, ko se je zdelo, da je francoskoitalijanski pomorski dogovor zbolil šal položaj v Evropi.

Pariz, 24. marca s. Zdi se, da se postruži opozicija francoskega zunanjega ministrstva proti avstrijsko-nemški trgovski pogodbi. »Excelsior« doznavajo, da bo Francija v Berlinu in na Dunaju z vso energijo zahtevala, naj se obe vladi odredita načrtu carinske unije. »Petit Parisien« pristavlja, da se bosta Italija in Mala antanta z vso energijo pridružili tej francoski akciji. Vsekakor je odpor v Parizu postal danes močnejši. Levičarski tisk se je pridružil protestom vsaj v toliko, da oboja tajnost nemško-avstrijske pogodbe. Le »Matine« meni, da je dunajski sporazum v glavnem zamišljen kot deklaracija ter kot pritisk proti Franciji in da gre očitno za običajno nerodnost nemške diplomacije.

Tudi v kulorjih parlamenta živahno komentirajo sredi objavljeno pogodbo med Avstrijo in Nemčijo. Med parlamentarnimi strankami se vrše razgovori zaradi skupne interpelacije na zunanjega ministra, od katerega bodo zahtevali točnejši pojasnil. V parlamentarnih krogih smatrajo nemško-avstrijsko carinsko unijo za prvi korak priključitve Avstrije k Nemčiji in za prvi dokaz nove nemške politike v Srednji Evropi.

Pariz, 24. marca g. Po informacijah iz diplomatskega vira doznavajo vaš poročevalci, da se mora po izjavi Brianda smatrati zadeva carinske unije med Avstrijo in Nemčijo za rešeno. Velesile bodo v tej stvari postopale enotno. Briand je izjavil, da je za Francijo in za Malo antanto gospodarsko-politična hegemonija Nemčije v Srednji Evropi nesprejemljiva.

»Matine« javlja, da je Briand dal dunajskemu francoskemu poslaniku nalog, naj se vrne na Dunaj, da prevzame vodstvo predrazgovorov z Avstrijo. Na drugi strani je generalni tajnik francoskega zunanjega ministrstva Berthelot sporočil nemškemu poslaniku, ki je posetil Quai d'Orsay, pri držke francoske vlade ter ga naprosil za podrobnejša pojasnila o načrtu.

Sestanek Brianda in Hendersona

Pariz, 24. marca AA. Angleški zunanji minister Henderson, ki je sinoči prišel v Pariz, je imel davi dolgo konferenco s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Menijo, da sta državnika razpravljala o nemškoavstrijskem carinskem sporazumu.

Oster komentar »Tempsa«

Pariz, 24. marca d. »Temps« odločno zavrača avstrijsko-nemški carinski sporazum. Izjave berlinskih in dunajskih merodajnih činiteljev označuje kot tendenčne in pravi, da bi bilo absurdno smatrati osnivanje avstrijsko-nemškega bloka kot prvi korak k evropski gospodarski antanti. Prav tako bi bilo nesmiselno domnevati samo trenutek, da bi se moglo države Srednje Evrope pridružiti gospodarskemu bloku, ki bi ga vodila Nemčija. Nemčija noče ničesar drugega, kakor v lastno in avstrijsko korist osmovati »Srednjo Evropo«, ki je bila ena največjih vojnih ciljev cesarske Nemčije. »Temps« ne dvomi, da ima avstrijsko-nemški gospodarski dogovor značaj carinske unije, dočim je Avstriji z mirovnimi pogodbami vsaka carinska unija z Nemčijo prepovedana. Dr. Curtius se vara, če misli, da sta Nemčija in Avstrija s svojim postopanjem prepisovali k uresničenju Zedinjenih držav Evrope. Posebno sumljivo se zdi skrivnostno pripravljanje dogovora. Italija in Mala antanta ne bosta nikdar pospeševali avstrijsko-nemškega bloka, ki bi obvladoval Srednjo Evropo.

Apel dr. Kramarja na češke stranke

Praga, 24. marca h. »Narodny List« objavljajo uvodni članek izpoda peresa dr. Kramarja, v katerem se bavi z avstrijsko-nemško carinsko unijo in apelira na češkoslovaško politično javnost, naj spričo nevarnosti ki preti češkoslovaški, opusti svoje medsebojne spore in se združi v stari preizkušeni slogi, da odvrne to nevarnost. Češkoslovaški izvoz bi v primeru, da pride res do tega, trpel občutno izgubo. Izvoz v Avstrijo, kamor gre predvsem tekstilno blago, znaša nad 1 milijardo Kč. Dr. Kramarj pa opozarja obenem na to, da gre velik del tega blaga v komisije kupčije, ki se češkoslovaški gospodarski krogi v pomanjkanju direktnih zvez še vedno poslužujejo dunajskih komisijonarjev, ki prodajajo češkoslovaško blago v Jugoslavijo, Madžarsko, Rumunijo in Poljsko.

»Germanska fronta«

Beograd, 24. marca d. »Politika« objavlja uvodnik pod naslovom »K Anschlussu?«. Med drugim pravi: »Kakršnikoli razlogi se navedejo o avstrijsko-nemškem sporazumu, med katerimi je tudi na prvi pogled mnogo takih, ki se zdeli upravičeni, se ne sme niti za trenutek

pozabiti na njegovo politično važnost. Gospodarsko zblizanje teh dveh narodov bi imelo neizogibno posledico tudi njuno politično zblizanje. Namestu Nemčije in avstrijske republike bi dobili prej ali slej na naši meji enotno germansko fronto z enotno državo, katere osnivanje bi iz temeljev motilo in izpremenilo politično ravnotežje, na katerem je bila zgrajena Evropa l. 1919. Ni dvoma, da bi morala dati prve odgovore na vsa vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi s tem dogodkom dr. Curtius in dr. Schober. Izkoristiti bi morala predvsem priliko zasedanja organizacijskega odbora evropske komisije, na katerem so se danes zbrali v Parizu skoro vsi zunanji ministri važnejših evropskih držav. Toda namestu, da bi tam odgovarjala na postavljena vprašanja, sta se dr. Curtius in dr. Schober v zadnjem trenutku opravičila in poslala v Pariz pooblaščenega uradnika, ki niti ne morejo niti ne smejo dati odgovorov na ta vprašanja. Ali naj tudi ta molk in to izogibanje odgovorom pomeni odgovor?

Izjava italijanske vlade

Rim, 24. marca s. Agencija »Stefani« poroča: V zvezi z najavljeno avstrijsko-nemško pogodbo za pričetek pogajanj za izenačenje carinskega sistema obeh držav so bile objavljene razne nasprotujoče si vesti o italijanski demarši na Dunaju. Res je, da je italijanska vlada naprosila avstrijsko za pojasnila, da bi tako spoznala pomen dogovora. Dne 21. t. m. sta avstrijski in nemški poslanik v Rimu drug za drugim dala prvo poročilo splošnega značaja, kateremu je 23. t. m. sledilo popolnejše sporočilo. Ko je italijanska vlada dobila zahtevano pojasnila je takoj odredila vse potrebno, da bodo pogodbo proučili merodajni organi, da na ta način dobi gotove smernice na podlagi katerih bi bo vlada pridržala, kasneje obrazložiti svoje stališče.

Rumunsko stališče

Bukarešta, 24. marca AA. Rumunska vlada zaenkrat ni še protestirala proti avstrijsko-nemškemu carinskemu sporazumu. Včeraj je češkoslovaški poslanik posetil ministrskega predsednika Mironesca in mu obrazložil svoje stališče do tega vprašanja. Pozneje je Mironescu sprejel francoskega poslanika. Državni tajnik Tillea je povabil nemškega poslanika, naj ga poseti. Rumunski politični krogi smatrajo, da je carinski sporazum med Avstrijo in Nemčijo posledica poloma konference za carinsko premirje.

Listi še nadalje živahno komentirajo gospodarsko pogodbo med Nemčijo in Avstrijo. Splošno sodijo, da mora Rumunija proučiti položaj v skladu s svojimi zavzuiki. List »Argus« pravi, da ima ta po-

godba nesporno politični značaj, ker sem gospodarski interesi dveh držav ne morejo upravičiti sklenitve carinske unije.

Angleški odmevi

London, 24. marca p. »Morningpost« neglaša v uvodniku, da se skrivajo za avstrijsko-nemško unijo dalekosežne politične tendence. Carinska unija je samo okvir in krinka, za katero se skrivajo še docela drugi politični cilji Nemčije. List naglašajo, da proučujejo sedaj v zunanjem ministertvu objavljeni avstrijsko-nemški dogovor, nakaar bo angleška vlada odločilejo zavzela svoje stališče.

London, 24. marca. AA. »Manchester Guardian« pravi o avstrijsko-nemškem sporazumu, da bo dal priliko za debato o splošnem znižanju carin. List se ne pridružuje francoskemu stališču ter pravi, da ne vidi v tem sporazumu kršitve suverenosti. Naravno pa je, da se bodo prizadele vlade vprašale, ali bo avstrijsko-nemski carinski sporazum oviral ali pa pomagal svetovni razorožitveni konferenci. Dokler ne bodo znane podrobnosti sporazuma, se ne bo moglo odgovoriti na to vprašanje.

Tajen sestanek Schobra in Curtiusa

Praga, 24. marca h. Danes se je izvedelo, da se je včeraj mudil v Pragi avstrijski zunanji minister dr. Schober. Potoval je v Drazdane, kjer je imel predavanje v nekem političnem društvu. (Vsebinsko predavanje objavljamo na drugem mestu. Op. ur.). Na kolodvoru ga je pozdravil avstrijski poslanik dr. Marek, kateremu je dr. Schober naročil, naj sporoči pozdrave dr. Benešu. Kakor zatrjujejo v tukajšnjih krogih, se je dr. Schober v Drazdanih setal z nemškim zunanjim ministrom dr. Curtiusom in imel z njim daljšo konferenco.

Avstrija bo odpovedala trgovinske pogodbe

Dunaj, 24. marca h. V dobro informiranih krogih se zatrjuje, da je nameravana takojšnja odpoved trgovinskih pogodb z Jugoslavijo, Češkoslovaško in Madžarsko. Čim bi prišlo do carinske unije z Nemčijo, bi hoteli Avstrija pospešiti pogajanja z ostalimi sosednimi državami, ki bi jih naj pridobila Avstrija za pristop k carinski uniji z Nemčijo. Ker se je pri pogajanjih z Madžarsko pokazalo, da pogajanja ne potekajo tako gladko in ker je računati, da bo sedaj odpor še večji, sodijo v merodajnih avstrijskih krogih, da bodo s takojšnjo odpovedjo trgovinskih pogodb prisilili omenjene države k večjemu popuščanju.

Iztreznenje prihaja tudi v Avstriji

Izjave avstrijskega politika — Odpor industrije in Seiplove skupine — Schobrov položaj omajan

Dunaj, 24. marca h. Vaš dopisnik je imel danes priliko govoriti z uglednim avstrijskim politikom, ki je zelo dobro poučen o ozadju akcije, ki jo vodi dr. Schober sporazumno z nemškim zunanjim ministrom dr. Curtiusom v vrhu združitev Avstrije in Nemčije na gospodarskem polju. Ta politik je naglasil, da se v treznih avstrijskih političnih krogih čudijo, kako je mogel biti doslej vedno tako previdni dr. Schober tokrat tako nagel, saj se je moral zavestati, da bo ta akcija, ki je bila izvedena v največji tajnosti in brez vsakega dogovora z velesilami, naletela na hud odpor. V inozemskih krogih se gotovo do večji pomen, kakor ga ima. Priznati pa je treba, da ta akcija tudi v avstrijskih krogih ni naletela na splošno odobravanje, kakor bi se dalo sklepati iz pisave tiska.

Zlasti v avstrijskih industrijskih krogih so dokaj nerazpoloženi za carinsko unijo z Nemčijo, ker se zavedajo, da bi avstrijska industrija nikakor ne mogla vzdržati nemške konkurence. Pa tudi v političnih krogih, zlasti v vrstah one skupine, ki ji načeluje prelat dr. Seipel, se ne morejo spriznati s tem načrtom. V teh monarhističnih krogih se mnogo bolj zavzemajo za tesnejše sodelovanje z Madžarsko kakor pa z Nemčijo. Pa tudi v onih krogih, ki so bili sprva zelo navdušeni, je nastopilo iztremenje.

»Prvoletni trumf dr. Schobra, je zaključili avstrijski politik, se vedno bolj izpreminja v njegovo neuspeh in lahko se reče, da je Schobrov položaj zelo omajan. S to svojo akcijo je dr. Schober na mah izgubil zaupanje, ki ga je užival doslej pri velesilah, pa tudi pri sosednih državah.«

Za ohranitev izvozne premije za vino

Beograd, 24. marca. AA. Trgovska zbornica v Splitu je poslala vlogo predsedniku ministrskega sveta in finančnemu ministru, v kateri zahteva naj se podaljšajo predpisi o izvozniki premiji za izvoz vina in v ozna premija za blago najmanj za 6 mesecev. Vloga poudarja, da je ta premija mnogo pripomogla k povečanju izvoza vina, rok 6 mesecev pa jamči pravilno kalkulacijo.

Anketa o avtobusnem prometu

Beograd, 24. marca p. 27. t. m. se bo vršila v prostorih ministrstva za trgovino anketa avtobusnih podjetnikov, na kateri se bo razpravljalo o ureditvi avtobusnega prometa. Ankete se bodo udeležile tudi razne druge zainteresirane gospodarske organizacije.

Premestitev zagrebškega velesojma Zagreb, 24. marca d. Regulacijski odbor mestne občine je začel podaljšati pogodbo za sejmšče zagrebškega velesojma za dobo enega leta. Med tem se mora rešiti vprašanje, ali se velesojmska institucija sploh še nadalje ohrani. V tem primeru bo določeno drugo sejmšče, ker potrebuje sedanji prostor mestna občina za stavljašča in regulacijo.

Pravilnik o polaganju praktičnih učiteljskih izpitov

Beograd, 24. marca. AA. Na osnovi člena 71. in 72. zakona o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929 je minister za prosveto predpisal pravilnik o polaganju praktičnih učiteljskih izpitov. Pravico na polaganje izpita imajo samo učitelji, ki delujejo na šoli že 20 mesecev in ki niso služili več kot 4 leta ter nimajo trikrat zaporedoma slabe ocene. Izpiti se polagajo od 1. oktobra do 15. maja na za to določenem učiteljskem. Za dravsko banovino sta določeni učiteljski v Ljubljani in Mariboru. Minister za prosveto more po potrebi imenovati tudi več komisij za polaganje izpitov na istem učiteljskem. Izpit morejo kandidati polagati največ dvakrat. Po pravilu bodo polagali učitelji izpit na moškem, učiteljice pa na ženskem učiteljskem.

Izenačenje čekovnega prometa

Beograd, 24. marca AA. Na internacionalni konferenci glede čekovnega prometa se je dosegel sporazum v naslednjih vprašanjih: 1. glede sprejetja enotnih bankovskih predpisov o vseh tehničnih čekovnih podrobnostih; 2. glede ureditve pravnih sporov; 3. glede poenotenja čekovnega prometa.

Schober še vedno operira z Mariborom

Predavanje avstrijskega zunanjega ministra — Velesile so baje ponovno kapitulirale pred Avstrijo

Draždane, 24. marca d. Avstrijski podkancelar in zunanji minister dr. Schober je sinoči došel v Draždane, kjer je predaval v Humboldtovem klubu o avstrijski politiki v zadnjem letu. V početku je poudarjal, da ni bil nikdar politik in da tudi nikdar ne bo, da ne pripada nobeni stranki, da je le nadstrankarski vodja skupine poslancev različnih naziranj in da je staroavstrijski uradnik. Nato je dokazoval, da se je v svetu povrnilo zaupanje v Avstrijo. V Haagu se mu je posrečilo oprostiti Avstrijo reparacijskih obveznosti in vseh vojnih bremen. Takrat so zahtevali od njega, da se Avstrija odpove priključitvi z Nemčijo, kar pa je odklonil in zagrozil s svojim odstopom. Nato so to zahtevo opustili. Pozneje so zahtevali razpustitev »Heimwehr«, kar pa je prav tako odklonil, ker noče biti inozemski uravnivnik v Avstriji. Zaradi tega so opustili tudi to zahtevo. Z uspehom je zavrnil tudi vse finančne zahteve nasled-

stvenih držav.

Dr. Schober je dalje omenjal pogajanja z Italijo o prijateljski pogodbi in svoje posete v Rimu in Berlinu. Italija je pokazala mnogo ustrežljivosti do Avstrije. Njegov berlinski poset je bil uvod v te dni objavljeno trgovinsko pogodbo. Nato je bil povabljen v Pariz in London. V Parizu so ga vprašali, kaj je z gradbo strateške ceste med Štajersko in Koroško, ki naj bi pomenila ugodnost za Italijo. Odgovoril je, da je prav navadna avtomobilna cesta, da pa se rad odreče njeni gradbi, če se vrne Avstriji zopet južna Štajerska z Mariborom. Tega odgovora mu, kakor je izjavil, niso zamerili.

Končno je poudaril dr. Schober, da bo Avstrija še nadalje stremela po čim tesnejšem sodelovanju z Nemčijo kot nemška vzhodna pokrajina v namenu, da se pribori nemškemu narodu zopet njegova pravica in mu zagotovi primerno mesto na svetu.

Odgoditev nemškega državnega zbora

Ugoden potek proračunske razprave — Socialisti pozdravljajo nemško avstrijsko carinsko zvezo — Povišan davek na tantijeme

Berlin, 24. marca AA. Ker so se vladne stranke sporazumele, da bo nemški državni zbor odgoden do oktobra, je Brüningova vlada definitivno izven nevarnosti. Upajo, da bo v petek proračunska debata končana in sprejet proračun v tretjem čitanju. V času odgoditve državnega zbora bo imel kancelar popolnoma svobodne roke, da izvede finančne reforme. Preden bo zbornica odgodena, bo pooblastila vlado, da pri kroji proračun potrebam primerom. Danes je govoril socialistični voditelj dr. Breitscheid o avstrijsko-nemškem carinskem sporazumu. Poudaril je, da socialisti v Nemčiji in Avstriji presrečno po-

zdravljajo carinsko zvezo med Avstrijo in Nemčijo. Končno je govornik izrazil obžalovanje, da ni vlada obvestila o teh pogajanjih zunanje-politični odbor državnega zbora.

Berlin, 24. marca AA. Nemški parlament je sprejel socialno-demokratski predlog, naj se davek na tantijeme članov upravnih odborov industrijskih podjetij poveča od 10 na 20 %. Dalje je odbil komunistični predlog, naj se izreče finančnemu ministru nezaupnica. Na koncu je bilo več narodnih poslancev Hitlerjeve stranke izročenih sodišču.

Obsodba Zamore in tovarišev

Madrid, 24. marca. AA. Republikanski krogi so priredili svojemu voditelju Zamore in njegovim tovarišem, ki so jih danes izpustili, navdušen sprejem. Obsojeni so bili na razne zaporne kazni.

Vojaški guverner v Saragosi je znižal večino zapornih kazni, na katere so bili obsojeni udeleženci vojaškega upora v Jaci. Vojno sodišče je znižalo obsodbe na dosmrtno ječo. Kazni so znižali iz političnih ozirav.

Madrid, 24. marca. AA. Vrhovno vojaško sodišče je obsodilo Alcala Zamoro in tovariše pogojno na 6 mesecev ječe. Sodišče se je prepričalo, da ni šlo za zaroto in vojaški prevrat, marveč, da so obtoženci kršili samo disciplino, ker so hujšali vojake k nepokorščini.

Potovanje maršala Pilsudskega po Sredozemskem morju

Varšava, 24. marca AA. Zap. poroča: Maršal Pilsudski je včeraj zapustil Funchal in se odpeljal na poljskem rušilec po Sredozemskem morju. Posetil bo Egipt in nato razne druge luke.

Odobritev nemško-francoske trgovinske pogodbe

Pariz, 24. marca s. Zbornica je s 319 proti 208 glasovom odobrila dodatni dogovor k nemško-francoski trgovinski pogodbi od 17. avgusta 1927, ki je bil podpisan 3. februarja t. l.

Nov angleški minister

London, 24. marca AA. Za varuha državne pečata so imenovali: namesto pokojnega Hartshorna parlamentarnega podtajnika za škotsko Thomasa Johnstona.

Justifikacije v Indiji

Bombay, 24. marca. AA. Sinoči so usmrtili Indijce Bagatsinga, Pajguruja in Sukhdeva, ki so bili obsojeni na smrt, ker so umorili 1. 1928 pomočnika nadzornika policije Saundersa. Prošnja za pomilostitev obsojenih je bila odklonjena.

Poraz komunizma na Finskem

Helsingfors, 24. marca. AA. Finski ministrski predsednik dr. Sumially je podal pred parlamentom izjavo, v kateri naglašajo, da se je komunistično gibanje na Finskem popolnoma ponesrečilo. Kljub temu je na Finskem še vedno nekaj elementov, ki ogrožajo mir in red ter svobodo svojih sodelavljancev in proti katerim bo vlada nastopila z vso energijo. Casopisej meni, da se tiče ta izjava pokreta laponcev, ki je na vplivu mnogo izgubil in postal na silen. Nova vlada obstoji iz liberalcev, Švedov in agrarcev.

Jean Jules Verne utonil

Pariz, 24. marca. d. Kakor znano, je v nedeljo Wilkinsova podmornica »Nautilus«, s katero hoče izvršiti potovanje na Severni tečaj, napravila prvo preizkusno vožnjo iz ladjedelnice v Filadelfiji v Brooklyn. Pri tem se je pripetila nesreča, da je Jean Jules Verne, vnuk velikega francoskega romaniopisa Julesa Vernea, padel v bližini Brooklynja s krova podmornice v morje ter utonil. Jean Verne bi se moral udeležiti ekspedicijske na Severni tečaj na povabilo Wilkinsa, ki je kretel svojo podmornico po fantastični podmorski ladiji iz romana Julesa Vernea.

Goethejeva rojstna hiša razpada

Frankfurt, 24. marca. AA. Ob stoletnici Goethejeve smrti dne 22. marca 1882 je izšel poziv k zbiranju prispevkov za vzdrževanje in ohranitev Goethejeve rojstne hiše, ki razpada. Podoben poziv je bil objavljen že pred 75 leti, da bi rešili rojstni dom velikega pesnika pred razpadom, vendar so tedaj nabrana sredstva po svetovni vojni zaradi inflacije skopnela v nič.

Kongres za preiskavanje morja

Kopenhaga, 24. marca. AA. Tu je bil odprt mednarodni kongres za preiskovanje morja. Na kongresu je 70 zastopnikov raznih držav.

Utemeljen odpor

Ljubljana, 24. marca. Sporazum med Avstrijo in Nemčijo, čegar objava je vzbudila tako utemeljenega razburjenja v evropskem svetu, smatrajo v Parizu za prvi korak k uresničenju »anslusa«. Naslednji korak bi bila carinska unija med obema nemškima državama, ki bi se pa v pripravi politični konstelaciji via facti spreminjala v pravo pravcato aneksijo. Mero dajni krogi v Nemčiji in Avstriji se sklicujejo na saintgermainsko pogodbo in ženevski protokol, glasom katerega signatarne sile jamčijo politično neodvisnost, neokrnjenost avstrijskega ozemlja in popolno suvereniteto avstrijske države in naglašajo, da Dunaj ravnano s tem izjavo na najeklatantnejši način svojo suvereniteto, ako sklepa pogodbe z drugimi državami. Nemški listi samozavestno naglašajo, da sporazum med Dunajem in Berlinom z državno-pravnega stališča ničelne na svetu ne more ugovarjati, avstrijski listi pa so deloma krotkejši ter pod dojemom demarše Francije. Italije in Češkoslovaške priznavajo, da bi bilo treba za ta dalekosežni korak skrbne diplomatske priprave, da bi ostale države ne mogle smatrati, da jih hočeta pogodbenici postaviti pred dovršeno dejstvo. Obenem s tem pa takoj naglašajo, da bi tak predhodno sondiranje položaja ne imelo prav nikakega uspeha, češ, da v Ženevi niti v pretres niso hoteli vzeti predloga o uveljavljanju preferenčnega carinskega sistema, smatrajoč to misel za nemško orožje v boju za prvenstvo slične panevropske zveze. Tudi skušajo avstrijski listi pomirjevalno vplivati na evropsko javnost, češ, da je sedaj sklenjen šele predhodni sporazum ter da je do carinske unije še daleč.

Kljub vsem tem in takim zagotovilom pa bo mislečemu človeku jasno, da v stvari, ki sta jo sklenila Curtius in Schober, ne gre toliko za afirmacijo avstrijske suverenosti, ki je ni treba dokazovati, marveč ravno za pripravo, da ta suverenost polagoma in postopoma sploh ugasne. Na mesto ene nemške veselice in ene nemške manjše države bi tako stopila enotna povečana Nemčija, večja in krepkejša nego je bila predvojna Nemčija. Že samo to dejstvo je napravilo v Franciji neprijeten dojem in nekateri listi govore že

o novem primeru aneksije nekdanjega avstro-ogrškega zasedbenega ozemlja. Stvar seveda še ni tako daleč, vendar je jasno, da bi carinska unija dalekosežnejše približala Avstrijo Nemčiji nego so to v stanju še tako živi kulturni in narodni stiki. Slednji so več ali manj platonskega pomena, carinska unija pa bi bila gospodarska vez in gospodarsko življenje spaja trdnje nego vsaki drugi stiki.

Neposredno prizadete države Francija, ki razumljivo ne gleda rada tega grozečega povečanja nemškega ozemlja in prebivalstva. Češkoslovaška, ki bi bila po »anslusu« skora obdana od Nemčije, in Italija, ki ne želi pod Brennerjem imeti silne Nemčije mesto neopasne Avstrije, so se prve povzpelle od odločnega koraka v tej zadevi. Anglija, ki je tudi soprodpisala avstrijske protokoli iz l. 1922. o jamstvu avstrijske suverenosti, se demarše ni udeležila, smatrajoč carinsko unijo med Avstrijo in Nemčijo očividno za zadevo evropske celine, da si je ravno ona bistveno pripomogla k neuspehu ženevske gospodarske konvencije. Nemška javnost se sedaj sklicuje, da Nemčiji pri takem stanju stvari pač n. preostajalo drugega nego da je po ženevskem neuspehu posega po sredstvu regionalnega sporazuma.

Kakor danes stvari stoje morda res še ni treba vznemirjenja, vendar pa za bližnjo bodočnost ni mogoče imeti tako optimističnih avspicij, zato je korak Francije, Češkoslovaške in Italije razumljiv in utemeljen. Ako bi namreč carinska unija na približanje Nemčije in Avstrije učinkovala tako kakor poznamo učinke takih zvez že v par primerih ne davne zgodovine, potem je vzroka za razburjenje več kot dovolj. Evropsko ravnanje bi bilo temeljito porušeno in Nemčija bi svojo mogočeno gospodarsko in politično silo usmerila zlasti proti vzhodu in Podunavju. Položaj Češkoslovaške bi ne bil zavidanja vreden in tudi Italija bi se ne mogla veseliti novega sosedsstva. Nesporo je tudi, da naposled tudi Jugoslavija ne bi občutila posebnega zadoščenja, ako bi na Karavankah mejila z novo povečano in ojačeno Nemčijo, ki bi okrepila germanski imperializem, obnovila stare germanske načrte in s tem ogražala nemoten razvoj mlade jugoslovanske narodne države.

Besedilo pogodbe

Tekst je formuliran tako, da skuša obiti mednarodne pogodbe o neodvisnosti Avstrije

Dunaj, 24. marca. Dunajska in berlinska vlada sta večer objavili vsebino »pogodbe za prilagoditev carinskih in trgovsko-političnih odnosov med Nemčijo in Avstrijo«. Pogodba vsebuje naslednje določbe:

Pri popolnem vzdržanju neodvisnosti obeh pogodbenih držav in pri popolnem upoštevanju prevzetih obveznosti nasproti tretjim državam »ma pogodba namen, ustvariti pričetek nove ureditve evropskih gospodarskih razmer na podlagi regionalnih dogovorov. Zlasti se bosta obe državi v bodoči pogodbi obvezno izjavili, da pristopita na željo pogajanja za enako ureditev z vsako drugo državo.

Nemčija in Avstrija bosta sestavili enoten carinski zakon in enotno carinsko tarifo, ki bo istočasno v obeh carinskih območjih stopila v veljavo.

V blagovnem prometu med obema državama naj se ne pobirajo nikake uvozne in izvozne carine. Obe vladi se bosta dogovorili, za katere določene blagovne skupine in za kakšno dobo bodo potrebne vmesne carine. Dogovorili se bosta tudi zaradi začasnih ne ureditve medsebojnega prometa glede na pobiranje davka na poslovni promet in glede blaga, ki je trenutno v eni ali drugi državi predmet monopola ali trošarinske obremenitve.

Črinska uprava vsake obeh držav bo neodvisna in podvržena edino vladi dotične države. Vsaka država bo tudi za sebe krila stroške carinske uprave. Pri upoštevanju tega načela pa bosta obe vladi skrbeli za enotno izvrševanje carinskega zakona ter za enotno uporabljanje carinske tarife in ostalih predpisov. Po odbitku posrednih stroškov, ki so potrebni za izvrševanje pogodbe, se bo znesek pobranih carinskih dohodkov razdelil med obe državi po posebnem razdelitvenem ključu. Pri tozadevnih dogovorih, ki jih bo treba še skleniti, bo poskrbljeno, da zastavne pravice na carinskih dohodkih v eni ali drugi državi ne bodo prizadete.

Uvozne, izvozne in prevozne prepovedi ne smejo obstojati med Nemčijo in Avstrijo.

Vsaka od obeh vlad mora imeti tudi po uveljavljanju pogodbe načelno pravico, samostojno skleniti s tretjimi državami trgovinske pogodbe. Pri takih pogajanjih pa bosta nemška in avstrijska vlada skrbeli, da s tem ne bodo prizadeti interesi druge pogodbenice države in da taki dogovori ne bodo prišli v nasprotje z vsebino in z namenom skupne pogodbe. Kolikor bo možno in primerno bosta nemška in avstrijska vlada skupno vodili pogajanja za sklep trgovinskih pogodb s tretjimi državami. Pa tudi v takem primeru bosta Nemčija in Avstrija vsaka zase sklepali, podpisovali in ratificirali trgovinske pogodbe, pri čemer se bosta dogovorili glede istočasne ratifikacije.

Obe vladi bosta pravočasno podvezli potrebne ukrepe, da se sedaj veljavne trgovinske pogodbe Nemčije in Avstrije s tretjimi državami spravijo v sklad s pogodbo, ki se bo sklenila med Nemčijo in Avstrijo. To velja zlasti za po sedanjih pogodbah vezane carine, za uvozne in izvozne prepovedi in za ostale določbe, ki tangirajo blagovni promet.

Da se doseže izvedba bodoče pogodbe brez trenja, bo predvideno posebno razpisno, sestavljeno paritetično iz predstavnikov obeh držav. Naloge tega razpisnega bodo naslednje: a) da se uredijo nesoglas-

ja, ki bi nastala zaradi različnega tolmačenja in zaradi različne uporabe pogodbe, b) da se doseže poravnava v vseh primerih, glede katerih bo pogodba določila poseben sporazum med obema državama ali pa v takih primerih, glede katerih bo določala pogodba za uveljavljanje namere ene države pristaneč druge države, seveda le tedaj, če ne pride do sporazuma. Sklep razsodišča je v obeh primerih obvezen za oba dela. Za sklep zadostuje večina glasov; pri enakem številu glasov pa odloča glas predsednika razsodišča. Če je ena od obeh držav mnenja, da je sklep razsodišča v primerih p-d b) zadel življensko važne interese gospodarstva dotične države, tedaj se pogodba lahko odpove na šest mesecev. Sicer pa je pogodba po preteku triletno dobe veljavnosti vsak čas odpovedljiva na eno leto.

Odhod rumunske kraljice Marije

Beograd, 24. marca. Včeraj popoldne je odpotovala rumunska kraljica mati Marija s princoso Ileano v Pariz, kjer posejita ruskega velikega kneza Cirila, ki je poročen s sestro kraljice Marije. Od tam gresta v kopališče Tinard, nato pa v Sigmaringen. Na kolodvor so ju spremili Nj. Vel. kralj in kraljica, prometni minister in rumunski poslanik.

Premestitve v diplomatski službi

Beograd, 24. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so postavljeni: Dušan Tajski, tajnik poslanstva v Pragi; v L-6, za tajnika zunanjega ministrstva v isti skupini in kategoriji; Dr. Milan Dominković, tajnik poslanstva v Budimpešti; v L-6, za tajnika zunanjega ministrstva v isti skupini in kategoriji; Sava Spasojević, tajnik zunanjega ministrstva v L-6, za konzula v Lillu, v isti skupini in kategoriji; Dragan Božičević, tajnik zunanjega ministrstva v L-6, za konzula v Metzlu v isti skupini in kategoriji.

Jugoslovanski teden v Zagrebu

Zagreb, 24. marca. Za jugoslovanski teden, ki ga organizira trgovska zbornica, se vrše velike priprave. Razna domača podjetja so poslala v Zagreb svoje posebne zastopnike, da uredijo propagando za svoje izdelke. Trgovci pridno opremljajo izložbe, tako da bo to ob enem pregledna revija domačega blaga. Mestna občina gre trgovcem vsestransko na roko ter je tudi dovolila izobešanje reklam preko ulic povsod, kjer ne ovirajo prometa.

Sestava jugoslovanske reprezentance za pokalno tekmo z Bolgarijo

Beograd, 24. marca. Na svoji snodnji seji je uprava JNS določila za tekmo z Bolgarijo za balkanski pokal, ki bo 5. aprila v Beogradu, naslednje moštvo: Mihelič, Ivković, Rajković, Babič, Premrli, Djordjević, Tirnanić, Marjanović, Hitrec, Vujadinović in Virić rezervi Jakšić in Tomašević. Izredna skupščina JNS se bo vršila v prostorih Delavske zbornice.

Hujskanje se nadaljuje

Včerajšnji »Piccolo« poroča o novem povdigu italijanskih nacionalistov, ki se še vedno ne morejo pomiriti nad molitvami po naših cerkvah za Slovence in Hrvatce onstran italijansko-jugoslovenske meje. To pot so dali pobudo za nove izpade proti jugoslovenskemu življu bivši dobrovoljci Julije Krajine, ki so se v svetovni vojni borili na italijanski strani proti Avstriji. Dobrovoljce, ki se pšejo Zlatoper, Kocijanič, Podražaj itd., je razkačila netočna in neresnična vest, da so v ljubljanskih cerkvah med službo božjo na dan sv. Jožefa vihrale tudi zastave Trsta, Gorice, Reke in Pulja. Da se opere to »onečaščenje« svetih praporov najbolj italijanskih mest, je odbor italijanskih dobrovoljcev sklenil privedi v kratkem v tržaški stolnici sv. Justa — ponovno blagoslovitev tržaške, goriske, reške in puljske zastave. Ker pa ni gotovo, da niso bile na slični način »onečaščen« tudi zastave drugih mest, vabi odbor vsa mesta Julijske Krajine, da prinesejo svoje zastave k ponovnemu posvečenju. Praproci se bodo blagoslovili »vprico svetega morja na griču, ki je simbol tisoletnega latinstva Julijske Krajine, kakor pravi poziv italijanskih dobrovoljcev.

»Piccolo« z navdušenjem pozdravlja ta sklep, češ, da naj bo nekakšen duhovni protest proti molitvam v Jugoslaviji. Svojeemu odobravanju je dodal še poseben članek pod naslovom »Meje potrpežljivosti«. V tem članku se vprašuje, do kakše meje so škofje obmejnih dijece skrivili političnega koraka zagrebškega nadškofa Bauerja. To vprašanje da si često zastavljajo vsi dobri katoliki Julijske Krajine. Vatikanski molči k vsemu temu početju. »Pred nekoliko tedni je posetil mimogrede te pokrajine neki odposlanec sv. stolice. Za sedaj ne poznamo drugega uspeha njegove preiskave kakor agitacijo, ki so jo prav na balkanski način vžigali jugoslovanski škofje in one pritrjevalne smehljaje naših prelato, ki bi bili dolžni naši suvereni državi vsaj toliko spoštovanja, kolikor ga jim predpisuje zakon, pogodbe, skupna dolžnost do Boga in njihova vest.«

»Piccolo« se posebno jezi, češ, da primera z mehiškanskimi razmerami ni popolnoma točna. »Kje so postreljeni duhovniki? Kje porušene cerkve? Katere propovedi in službe božje so bile prekinjene?« se vprašuje članek. »Ta mehiška Italija še danes dopušča izvrševanje najvišjega duhovnega pastirstva onemu prelatu, ki je ob zasedbi julijških pokrajin v svojih pastirskih listih naglašal, da je ta zasedba samo začasnega značaja. To dejstvo je za naša suvereni državi, padlim žrtvam in veri prebivalstva. Kajti res je, da se zenačenju zakonov, šeg in navad v teh pokrajinah upirajo edino škofje in njih fanatična duhovščina, ki je zdaj izgubila vse prevadnostno ozre, upirajo se z vso silo prizadevanju, ki teži za omiljenjem nasprotstev iz preteklih dobe in vzbujajo po vaseh vsako možno obliko odpora proti politični in narodni asimilaciji.«

Potres v Beogradu

Beograd, 24. marca. p. Nocoj okrog 22.15 so občutili v Beogradu in okolici precej močan potres. Po stanovanjih so se zalebale slike in je zaplenetela posoda. Ljudje so se precej vznemirili, vendar pa kolikor se da v pozni nočni uri izvedeti, potres ni povzročil nobene škode.

Beograd, 24. marca. p. V Gor. Milanovcu je bilo davi zabeleženih več dokaj močnih potresnih sunkov. Porušilo se je nekaj dimnikov, toda človeških žrtev k sreči ni bilo.

Ljubezenska tragedija v Subotici

Subotica, 24. marca. Š. Sinoči se je odigrala v Subotici krvava ljubavna drama. Neki Stevan Kolomosa je že delj časa lažil za mlado vdovo Marijo Istvan, ki ima pri Subotici prav čedno posestvo. Sinoči jo je zopet spremljal domov. Ko pa ga je zopet odločno zavrnila, je potegnil revolver ter ustrelil najprej njo, nato pa še sebe. Istvanova je obležala takoj mrtva, Kolomosa pa so smrtno ranjenega prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Dogodek je izval med prebivalstvom veliko razburjenje in sočustvovanje z mlado vdovo, ki je bila splošno priljubljena in spoštovana.

Vlom na sodišču v Našicah

Ostjsek, 24. marca. V pretekli noči je bil izvršen vlom v prostore sreskega sodišča v Našicah. Vlomilci so pregledali vse miznice in omare ter končno odnesli precej veliko železno blagajno. Blagajno so danes našli razbito na bližnjem polju. Vlomilci so pobrali iz nje 10.000 Din ter nekaj drobiža, dočim so ček. glaseč se na 20.000 Din pustili med drugimi papirji, ki so bili v blagajni. O storilcih ni še nobenega sledu. Vlom je izval med prebivalstvom veliko senzacijo.

Samomor razočarane služkinje v Beogradu

Beograd, 24. marca. p. V javnem kopališču v Vidinski ulici je izvršila danes popoldne samomor služkinja Franciška Sehal iz Preloga v Medjimurju. Pred več meseci je prišla v Beograd, kjer je dobila službo pri neki rodbini. Tam se je seznanila z nekim železničarjem, s katerim je imela tudi intimno razmerje. Pripravljala se je na poroko, toda ženin je pred par tedni izginil. Končno je izgubila še službo. Kakor pravi v pismu, ki ga je zapustila, je zaradi vsega tega razočaranja šla v smrt. Izpila je večjo količino ocetne kisline. Nezavestno so jo prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Plaz zasul železniško progo pod Brennerjem

Milan, 24. marca. g. Zemeljski plaz, širok 300 m, je včeraj zasul železniško progo med Brennerjem in Bolcanom. Plaz je železniškemu čuvaju odtrgal nogo. Železniški promet je prekinjen.

V krušni peči zgorel

Bratislava, 24. marca. g. V Košicah se je dogodila strahovita nesreča. Kmet Zado-mirski, ki je bil zelo prebujen, je poslušal nasvet svojih sosedov, naj se vleže v peč. To je storil in v peč zasul. Njegova žena, ki ni o tem ničesar vedela, je v peč zakurila, da bi pekla kruh ter nato odšla v mesto. Ko se je vrnila, je našla svojega moža mrtvega.

Nadškof dr. Jeglič ne sme v Gorico

Hotel je osebno čestitati goriškemu nadškofu Sedeju k njegovemu jubileju, v Podbrdu pa so ga fašistični organi ustavili in prisilili k povratku

Jesenice, 24. marca. d. Danes ob 5. popoldne je prispel na Jesenice nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki je bil povabljen od nadškofa dr. Sedeja. Naj ga povodom proslave 25 letnice skofovanja poseti v Gorici. Nadškof je ostal na Jesenicah do odhoda brzovlaka ob 6.09 zvečer in si je medtem ogledal cerkev in župnišče. Nato se je odpravil z brzovlakom proti Italiji ter je prispel redno v italijansko obmejno postajo Podbrdo. Nadškof dr. Jeglič je imel v redu od italijanskega konzulata v Ljubljani vidiran potni list in italijanski konzulat v Ljubljani je obvestil carinske in policijske oblasti v Podbrdu o potu visokega cerkvenega dostojanstvenika.

Ko pa je nadškof s svojim spremstvom prišel v Podbrdo, je bila postaja od fašistov in karabinerjev zastražena. Ne da bi kdo od službenih organov pregledal prtljago in potne liste nadškofa ali njegovega spremstva, so nadškofu sporočili, da ne sme nadaljevati poto v Gorico, temveč da se mora vrniti v Jugoslavijo. Intervencije in protesti spremstva niso nič zalegli in nadškofu ni preostajalo drugega, kakor da je s svojim spremstvom odšel v prostore delegata naših železnic na Podbrdu, kjer je ostal do odhoda večernega vlaka na Jesenice. Tako je prispel nadškof dr. Jeglič zvečer ob 11.35 zonet na Jesenice, kjer je prenočil v župnišče.

Dve izjavi akademikov

Prejeli smo izjavo, podpisano od predsednikov Zveze slušateljev Aleksandrove univerze v Ljubljani, vseh petih fakultetnih društev in akad. društva Triglava. Danice, Zarje in Borbe. Izjava se bavi z zagrebškim kongresom in ustanovitvijo »Jugoslovenskega akademskega kluba kraljevine Jugoslavije« ter pravi med drugim:

1. ZSAU protestira, da je bila pri ustanovitvi in ustanovitvi nove reprezentančne akademске organizacije povsem prezrta, dasi predstavlja ona edina na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani legitimno pravilno izvoljeno zastopstvo ljubljanske akademске mladine.

2. ZSAU obsoja postopanje onih ljubljanskih akademikov, ki so na lastno roko ustanovili v Ljubljani akcijski odbor in na kongresu v Zagrebu brez vsakega legitimnega poverila ljubljanske akademске mladine sklepali in sodili o ljubljanski reprezentančni organizaciji.

3. ZSAU protestira in obsoja postopanje akcijskih odborov, ki so v zadnjem hipu skušali preprečiti udeležbo ljubljanskih akademskih mladini, ki je dobila za ta kongres 100 brezplačnih vozovnic, s tem, da se je na posredovanje ljubljanskega akcijskega odbora na merodajnem mestu preklicala uporaba prostih vozovnic.

4. ZSAU odločno obsoja neakademsko postopanje akcijskih odborov, ki so na ustanovnem kongresu reprezentančne akademске organizacije v Zagrebu zabranili dostop vsakemu akademiku, ki ni imel za to od akcijskih odborov izdane vstopnice. (Te so se podeljevale pristransko in samovoljno). Ljubljanska oficijelna delegacija ZSAU kljub ponovni zahtevi ni dobila vstopnic in ji je bil vstop s silo zabranjen.

5. Zato ZSAU kategorično obsoja tak način ustanavljanja reprezentančne akademске organizacije in nasilnega reševanja studentskih zadev, zlasti še, ker se s tem akademška mladina postavlja v ponovno nevarnost, da se med njo zopet zanese razpor.

6. Zato ZSAU izjavlja, da te nove organizacije kot reprezentance, v kolikor se tiče ljubljanske akademске mladine, v soglasju z vsemi sopodpisanimi društvami ne priznava, ker si je ljubljanska akademška mladina z velikim trudom in v splošni soglasnosti študentskega te ustanovila svojo reprezentančno organizacijo.

K gornji izjavi smo prejeli naslednji odgovor:

Z ozirom na resolucijo, ki so jo objavili v obliki letaka Zveza slušateljev Aleksandrove univerze in nekatera druga društva glede ustanovitve Jug. akad. kluba, smatra podpisani akcijski odbor za potrebno ugotoviti:

1) Nova organizacija je čisto novo društvo, ki želi organizirati predvsem tiste akademike, ki so se borili za jugoslovanski program že pred 6. januarjem Seveda pa lahko pristopijo vsi tisti, ki so pripravljeni delovati v smislu najvišjih nacionalnih intencij.

2) Akcijski odbor je deloval na povabilo kolegov iz Beograda. O njegovem delu pa je bil sproti obveščen tudi JAD »Triglav«, ki se je izjavil pripravljenega sodelovati. Tako so mu bila ponujena delegatska mesta, katere pa je zadnji moment pred odhodom odklonil.

3) Vozovnice so bile izdane akcijskemu odboru, ki jih pa ni preklical, tako da je gotova skupina prišla v Zagreb brez vednosti tega.

4) Kongresu so prisostvovali samo tisti, ki so dobili vstopnice od zagrebškega akcijskega odbora, ki pa ni mogel vedeti, ali so nekateri privatniki vpisani na ljubljanski univerzi ali ne.

5) Nova organizacija želi zastopati samo svoje člane, prepušča pa reprezentanco vseh slušateljev na posameznik univerzah Zvezi, ki obstajalo.

6) Izjava ZSAU o nepriznanju nove organizacije kot reprezentance je neumestna, ki vendar jasno, da nova organizacija nima z ZSAU nič skupnega niti glede programa.

Pogrešamo med podpisanimi klubi najmočnejše kulturno nacionalno društvo na ljubljanski univerzi, strokovna društva pa imajo čisto drugačen program.

Akcijski odbor:

Krajnc B., Hiter B., Leskovec B., Bačić Z., Bačić M., Koren N., Gosak J., Hieng E., Kremžar S., Višnjevec L., Hrovatin V., Prosen F., Kocijanič B., Puc B., Kolšek Z., Alajević B., Kristanc B., Tomšič T., Venturini F., Pavlič R., Zabavnik M.

Dijaške demonstracije v Kolosu

Bukarešta, 24. marca. g. Včeraj je prišlo pred opero v Kolosu do krvavih spopadov. Skupina dijakov se je hotela udeležiti predstave ter je pri gledališki direkciji prosila za proste vstopnice. Ker je direkcija to odklonila, so dijaki pričeli proti njej demonstirati. Ko je intervenirala policija, je prišlo do spopada. Neki dijak je oddal proti policiji nekaj ostrih strelcov, pri čemer je bil težko ranjen neki policist. Ko je dobila ojačenja je demonstrante razgnala. Več dijakov je bilo aretiranih.

Stanovanjska kriza zagorske občine

Zagorje, 24. marca.

Pri zadnjem zasedanju občinskega odbora se je pri vprašanju gradbe občinske ubožnice vnela debata, ki je osvetila našo resno stanovanjsko krizo, katere je »na stopila« s trenutkom, ko je začelo steklarstvo podjetje Abel demontirati siromasno stanovanjsko kolonijo Lebring. Osemnajst družin brez doma je začelo brezupno pot poštenj, a le nekaj jih bo dobilo stanovanja.

Občinska ubožnica je že davno prenapršana z reveži. Že pred tremi leti je pričela občina akcijo za gradbo prepotrebne poslopja. Razne investicije so zavlekale dokončno rešitev tega vprašanja. Razmere so se pa od onega časa do danes občutno poslabšale. Danes je občina pred gradbo nove šole in se ne more zadolžiti za nova dela. Težko pa se tudi odlašati gradba ubožnice. Pomisliti je treba, da bo svetovna kriza izločila iz tujine naše ljudi, ki bodo onemogli. Prišli bodo iz raznih krajev, kamor so šli za delom.

Poleg tega je gotovo, da bo sedaj redurcirancev pri TPD. Vsi ti se bodo morali v kratkem roku izseliti iz rudniških stanovanj, na katere čaka že sedaj čez 70 rudarjev. Tako bomo v doglednem času potrebovali 60 do 80 stanovanj za občane, ki morajo dobiti svojo streho. Neizpolnjen bitno dejstvo je, da je TPD povzročiteljica stanovanjske krize, saj je čez 200 njenih ljudi v privatnih stanovanjih. Prvo bi torej bilo, da zgradi družba zadostno število stanovanj za svoje zaposlene. Tako bo nastal prostor za druge. V to svrhu bi bilo za enkrat urediti prazno stoječe skladišče za bivo steklarstvo. Morda se da najti nekaj stanovanj v podstrežju stare šole. Z dobro voljo bi TPD gotovo našla še tu in tam prostora za nekaj svojih družin. Socialna dolžnost TPD je, da s svoje strani čim izdatneje podpre obupno stanje občine, ki se sedaj ne zmore v tem pogledu radikalnega leka.

Da bi občina znižala šolski proračun ni misliti, ker bi bili s tem prizadeti prav rudarski sloji. Šolarji dobe vse šolske potrebine brezplačno. S tem denarjem bi pa seveda prav lepo v nekaj letih sezidali imenitno ubožnico.

Občina bo skušala stanovanjsko krizo za sedaj časno rešiti s tem, da bo stopila v stik s podjetnikom Abloom, ki naj vsaj za eno leto odloži demontažo Lebringa, ali pa občini podari, oziroma no zmernejših odstopov gradbeni material lebrinske kolonije, ki bi jo nato občina postavila na primeren prostor, najbrž ob občinskem sejmišču.

Nastanitev hrastniškega poštnega urada

Hrastnik, 24. marca.

Hrastniška pošta je nastanjena v poslopju železniške postaje in je osrednja kraja, od rudnika, oddaljena skoro 4 km. V majhnem, vlažnem neprimernem prostoru na postaji poslujejo tri uradnice in dve pismonoši. Za občinstvo je komaj za pičlih 4 m² prostora in kadar se nabere več strank, mora ponejke dobiti čakati zunaj, da prejmi opravilo svoje pošte.

Da poštni urad ni primerno nameščen, so se že pred desetletji zavedali naši predniki in je bilo tedaj, ko je trboveljski občini vzorno županov naš rojak, blagopokojni Ferdinand Rož, že vse sklenjeno in odobreno, da se pošta premesti v Zgornji Hrastnik. Ta sklep pa ni bil izveden, ker za poštni urad v Zgornjem Hrastniku ni bilo primernega prostora. Zdaj pa bi se lahko tudi to ugodno rešilo, ker je te dni kupil g. apotekar hišo od mizarja g. Šusterja in se bo preselil z lekarno v lastno hišo. Tako bo ostal prazen prostor čedne, nove Menikove hiše in tu bi bilo kakor nalašč za poštni urad. Spodaj je dovolj prostora za urad, v 1 nadstropju pa bi lahko imele vse uradnice primerno stanovanje in tudi za pismonoši bi se našel prostor v hiši. Prevažanje pošte s postaje bi ne delalo posebnih preglavic, ko imamo redni avtobusni promet k vsakemu vlaklu.

Zatrjuje se, da bo nujna zadeva prišla pri prvi trboveljski občinski seji na dnevi red. Upamo, da se bodo naši občinski odborniki z vso vneto zavzeli za to stvar, od občine same in poštne direkcije pa pričakujemo zanj razumevanje in podporo.

Pravilnik o prometu umetnih sladi

Beograd, 24. marca. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je predpisal pravilnik za izvajanje zakona o prometu in kontroli umetnih sladi.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved na danes: Oblačno, spremenljivo, toplo, možnost poslabšanja vremena.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Nekoliko bolj oblačno, temperatura bo padla.

Za moderne dame!!

Novost: žorčet plašči, dalje krasni kostumi, kompleji ter plašči že od Din 350.— naprej v vele mestni zalogi in prav poseni pri FR. LUKIČ, Stritarjeva ulica.

Domace vesti

* Sestanek »Kmetijske prosvote« se bo v nedeljo ob pol 14. vršil v Sokolskem domu v Središču ob Dravi. Predavati bodo go. bivši minister Ivan Pucelj, Lovro Petovar in dr. Janže Novak.

* Loterija Jadranske Straže. Vsi, ki so prodajali srečke Jadranske Straže, a doslej še niso poslali obračuna, se naprošajo, da store to do konca t. m. Spisek o zbiranju se na zahtevo pripošlje brezplačno. Glavno zbiranje bo 8. septembra.

* Dom ruskih emigrantov v Sebočici je bil v nedeljo svečano odprt. Slavnosti se je udeležil tudi komandant divizije general Naumovič, general Jovanovič, bivši ruski general Kreter in mnogi drugi odlični predstavniki.

* Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov sekcija Ljubljana, naznanja, da sta se za leto 1931. izvoljena upravnimi in nadzorni odbor konstituirala tako-le: upravni odbor: predsednik inž. Josip Dedek, II. podpredsednik inž. Igo Pehani, I. tajnik inž. Ladislav Bevc, II. tajnik inž. Nace Perko, I. inž. Emil Pirč, II. inž. E. Poniž, I. knjižničar inž. Drago Fatur, II. knjižničar inž. Lado Kham, I. gospodar inž. Jože Platner, II. gospodar inž. Boris Hribar, odbornik pa: inž. Stanko Dimnik, inž. Anton Dietrich, dr. inž. Stanislav Puncuh, inž. Karel Tavčar, inž. Fran Zelenko in inž. Jože Završnik; v nadzorni odbor pa inž. Viktor Skaberne in inž. Vinko Strgar.

* Na občnem zboru JAD »Triglava« v Zagrebu 14. t. m. je bil izvoljen nov odbor, ki se je konstituiral takole: predsednik kand. med. Gudič VI., podpredsed. absolvt. teh. Rebec Dim, tajnik stud. med. vet. Benčič M., blagajnik cand. inž. Lippal Viljem, knjižničar stud. inž. Kveder Drago, gospodar-arhivar stud. inž. Hlastec Adolf, odbornik b. m. cand. inž. Tomic Stane, revizijski odbor: cand. for. Brinar M. in cand. for. Kladnik J.; razsodišče cand. iur. Bogataj Mirko, cand. rer. com.-econ. Vodeb V. in cand. inž. Erel Boris. Voda orkestr. odseka Jerončič Leopold.

* Kapelnik dr. Josip Čerina je zložil novo sneto slovenskih narodnih pesmi »Sofinčni dnevi, pesmi za dobro voljo«. Zbral je v tej soneti 16 veselih pesmi in jih priredil v veliko umetniško finiso za godbo na lok in na pihalce. Klavirski glas je v tisku.

* Novi grobovi. V nedeljo zvečer je v Središču ob Dravi umrl v starosti 70 let kanonik čezmanskega kapitlja v Varaždinu g. Martin Dogša. Pred leti je zaradi bolehnosti šel v pokoj v svoji rojstni kraj. Bil je navdušen planinec in priljubljen mož. V Ljubljani je večerjal umrl po kratki bolezn. v lepi starosti 70 let državni upokojenec g. Franc Gaberšek. Pogreb splošno spoštovanega pokojnika bo danes ob 14. iz hiše žalosti na Prulah (Sredina 8). V Stari Fužini pri Ljubljani je na Jožefovo umrl zasebni uradnik Joža Losič. K večnemu počitku so ga položili pretekli petek. — Pakojnim blagom, žalujočim naše iskrene sožalje!

* V zahvali po pokojnem g. Edmundu Krivicu je po pomoči izostalo: »Zlasti se zahvaljujemo stanovskim tovarišem pokojnega Edmunda Krivica za udeležbo pri pogrebu«.

* Gostovanje »Soča« v Črnomlju. Drevi ob 20. bo gostovala družina »Soča« v črnomljskem Sokolskem domu z efektno komedijo v treh dejanjih »Vrag« ki je imela tudi drugod že najboljši uspeh.

* Ciri Metodova podružnica v Mokronogu ima svoj občni zbor 25. marca ob 11. dopoldne v Sokolskem domu. Vabimo vse odbornike, člane in CM prijatelje.

* Občina Murska Sobota kupi dvorec grofa Szaparyja. V Murski Soboti se je predvčerajšnjim vršila seja občinskega sveta zaradi odkupa dvorca grofa Szaparyja. Storjen je bil sklep, da občina odkupi omenjeni dvorec. Zastopniki občine so že pričeli pogajanja z grofom Szaparyjem in upajo, da bo občina mogla odkupiti dvorec.

* Čudno nasprotovanje Zdravstvenemu domu. Iz Vitanja nam pišejo: Nedavno so o gradnji Zdravstvenega doma v Vitanju razpravljale posamezne tukajšnje občine. Rezultat tej je bil negativen in tako je realizacija tega važnega problema zaenkrat onemogočena. Kje tisi vzrok odklonilnega stajšča, ni znano. Saj ni bilo niti ene stvarne motivacije, zakaj se ta predlog odklanja. Vzbuja se splošno mnenje, da so pri zadevi

odločala osebna mnenja, v glavnem pa nerazumevanje pristojnih činiteljev. Priporočiti je treba, da tako ugoden trenutek za gradnjo v doglednem času ne bo več nastopil in da bo po zakonu že v par letih treba zidati šolsko polikliniko kar bi z ustanovitvijo Zdravstvenega doma odpadlo.

* Za pobiranje lubadarja. Zloglasni lubadar, ki se je močno razširil v slovenskih gozdovih, se je sedaj pojavil tudi v obsežni državi šumi Lipovici pri Beogradu. Glavna kontrola je odobrila kredit v znesku 500.000 Din za pobiranje nevarnega škodljivca.

* Izredna lovška sreča. Iz Ribnice nam pišejo: Nedavno je priredil tukajšnji lovski klub pogon na divje svinje, ki so se jako razpasle po naši dolini in delajo na poljih občutno škodo. Pod spretnim vodstvom lovca Cebma so obkrožili divjad tako da so prišli pred cev graščaka Kozlerja trije prašiči, ki jih je vse podrl s krogli.

* Gradba letališča na Sušaku. Na Sušaku bodo prihodnji teden pričeli z gradbo aerodroma s katerega se bo vzdrževala zračna zveza z Zagradom in Srednjo Evropo. Aplaniranje terena se bo po možnosti forsiralo, tako da se bo zračna proga lahko otvorila že 1. maja letos.

* Tragedija slovenske rodbine v Ameriki. V Sheboyganu v Zedinjenih državah je umrla Ana Kopriva rojena Kavsek, po rodu iz Kala na Dolenjskem, odkoder je pred 18. leti prišla v Ameriko. Leta 1916. se je poročila z Ignacijem Koprivo, kateremu je rodila hčerko Kristino in sinčka Stanka. Kopriva je pridno skrbel za svojo družino. Težko tovarniško delo pa mu je izpodkopalo zdravje in pred 7. meseci ga je ugrabila smrt. S smrtjo očeta je bila uničena tudi družinska sreča. Ano je to tako potrdilo, da se je njeno zdravje maglo slabšalo; dne 18. februarja letos je preminila, stara šele 37 let. Pogreba se je udeležila vsa slovenska naselbina. Nepopolnosten žalosten prizor sta pogrebom nudila zapuščen otročička, ko sta jemala slovo in prosila, da bi še enkrat smela pogledati mrtvo mamo. Njuni želji se je ugodilo. Usmiljeni rojaki so jim potem odvedli v zapuščen dom, pobrigali pa se bodo za njuno vzgojo.

Velike količine odpadkov
odstranjujejo **ARTIN** dražje iz telesa z milim in sigurnim delovanjem
Zavoj za 8 Din — zadostuje za 4-6 krat.

* Petleten otrok podlegel opeklinam. Iz Bjeine poročajo o tragičnem dogodku, ki je zahteval življenje petletne hčerke sestrička Rame Bekričovića. Ko se je njena mati po poslu odstranila iz kuhinje, se je deklica približala ognjišču. Vnela se ji je obleka. Na obupni krik nesrečne deklice je mati prihitela na pomoč, a je bilo prepozno. Deklica je kmalu nato podlegla groznim opeklinam.

* Ženo vrgel z drvečnega voza. Kmet Mitjo Prebježič iz Sokolovca se je vozil s svojo ženo s sejma domov. Med vožnjo sta se spila in v jezici je Prebježič vrgel ženo z voza, tako da si je zlomila obe roki in je nezavestna obležala v cestnem larku. Vračajoči sejmariji so jo našli in jo preneptali v bolnico. Proti surovežu je sodišče uvelo kazensko preiskavo.

* Trgovci se je obsili zaradi protedržavne menice. V Sarajevu se je obsil tamkaljski trgovec Monic Papo. Po kosilu je šel v vežo. Ker se dolgo ni vrnil, ga je njegov brat šel iskat in ga našel obešenega v stranski. Papo je za nekega prijatelja žaril menico za 200.000 Din. Menica je bila sedaj protestirana in se je plačilo zahtevalo od Papa.

* Izguba denarja. Iz Domžal nam pišejo: Naš občinski sluga je izgubil 5000 Din med raznašanjem občinskih pozivov. Poštenega najditelja prosimo, da vrne denar na občino. Sluga je družinski oče in revež, ki mu je nemogoče vrniti toliko vsoto.

* Gostilne so mu zabranjene. Mahu Martnu, rojenemu 1. 1901. v Šmartnem pri Lj. Lj., kovaškemu mojstru v Šmartnem, se je z razsodbo okrajnega sodišča v Lj. Lj. prepovedalo zahajati v krčme za dobo dveh let, to je od 23. t. m. do 23. marca 1933.

* Obidele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* Oglasni oddelček »Jutra« v Prešernovi ulici uradno danes za stranke od 8. do 10. ure.

* Iz gledališča. V dramci se dreva ponovi izvrstna komedija »Mercadet« po globoko znanih dramskih cenah od 20 Din navzdol. Na to predstavo opozarjamo vse ljubitelje naše drame, ki se žele poslužiti izredno znižane vstopnine. Komedija »Pri belem konjčku« pride po 25. letih zopet na ljubljanski oder. Oroslava Bucka je svoj čas igral Verovšek, sedaj je vloga v rokah g. Cesarja. Zaposlen je skoro ves dramski ansambel in je splošna zasedba kar najboljša. Komedija ni izgubila nič svoje priproste privlačnosti in ljubeznivosti in bo nedvomno zadovoljila vse stare prijatelje gledališča ter pridobila novih prijateljev. Premijera bo v nedeljo zvečer pri normalnih cenah. Režijo vodi prof. O. Šest. — V operi se danes popoldne ponovi opereta »Maskota« z g. Poličevom v naslovni vlogi. Predstava je izven abonmana po znižanih opernih cenah. — Jutri se ponovi prvič v sezoni opera »Hoffmannove pripovedke«. Nastopil kot gost naš najodličnejši tenorist g. Rijavec, ki odhaja v Ameriko in je to njegov poslovilni nastop. Opozarjamo vse prijatelje in ljubitelje pevca na ta večer, ki bo užitka poln. Predstava je izven abonmana. V petek se ponovi za red C. opera »Mignon« in nastopi kot Lothario g. Julij Betetto.

* Podzupanovo predavanje. Jutri, v četrtek ob 20. bo predaval v dvorani glas-

bo železnica, da se vanj bolj in bolj vzemite pravočasno

PANFLAVIN

benega društva »Sloge« podzupan mestne občine ljubljanske g. prof. Jarc Evgen o predmetu: »Promet v rimski dobi«. Že naslov sam kaže, da bo predavanje jako zanimivo in so vabljeni vsi železničarji, kakor tudi širše občinstvo, da se ga udeleže.

* O razvoju jugoslovenske trgovinske mornarice bo predaval pod okriljem JS v petek ob 20. v Zvezdi kapetan dožde plovlje g. Rudolf Crnić, znani publicist in urednik »Jugoslovenskega pomorca«. Predavanje bo izredno zanimivo in poučno, zato vabimo k obilni udeležbi.

* Predavanje pisateljice Alme Karoline, napovedano za petek, je preloženo.

* Predavanje o modnih novostih za krojaške mojstre. G. krojaški mojstri se najljubše vabijo k predavanju o modnih novostih v krojaški obrti, ki ga bo imel strokovni učitelj g. Alojzij Knaflj v nedeljo ob pol 9. na tehniški srednji šoli, soba št. 10.

* Danes matineja zvočnih šalov. Opozorjamo občinstvo, da se bo danes ob 11. v Elitnem kinu Matice vršila matineja zvočnih šalov, v katerih nastopa priljubljena miška Miki. Na sporedu je pet takih burk, ki bodo razveselile staro in mlado. Za novosti se bo predvajal še nov zvočni tednik, izredno zanimiv in poučen. Priporočamo! Vstopnina je nizka.

* Šentjakovski oder uprizori v soboto zadnjič v sezoni prekrasno veseloigro »Revna kot cerkvena miša«. Dejanje je polno ml. line in pristnega humorja. Vabimo cenjeno občinstvo, ki še ni videlo te igre, da jo posejeto. V nedeljo bo gostoval prvič v Ljubljani oder ZKD z Lipahovim »Glavnim dobitkom«. Oder je sestavljen po večini iz mladih absolventov prof. Šestove dramatične šole. Pri predstavi bo sodelovala priljubljena igralna šentjakovskega odra gđ. Gorupova. Vstopnice so pri g. Milošu Karničniku na Starem trgu. Vabljeni!

MED. UNIV.
DR. JOŽE PEČEK
zasebni zdravnik v Brezicah
ORDINIRA
v hiši pok. dr. Möllerja od 9. — 12.
in od 3. — 5. ure.
4412

IZJAVA
Izjavljam javno, s ozirom na ne-uteleljene govorce pri boleznih moje žene Kristine Avsenik, da ne nosi pri tem nobene nikake krivde, najmanj pa katerikoli zdravnik, ki jo je zdravil. Vse to resnici na ljubo.
Begunje, dne 21. marca 1931.
4391 **JOŽE AVSENIK**
lesni trgovec Begunje.

Proti prenosu nalezljivih bolezni usne dupline in dupline v grlu uporabljajte okusno
ANACOLIT PASTILE
Dobivajo se v vseh lekarnah
Cena malega zavoja 8.—, velikega zavoja 15.—

Občutek sigurnosti in popolne negovanosti
Imajo one gospe, ki uporabljajo za vsakdanje intimitno toaletto samo preizkušeno milonovito sol za izpiranje (ISLA SPÜLSALZ). Nenadkriljivo sredstvo za vsako v istini ugodno damo. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

ZA SPOMLAD
potrebujete nove čevlje!
V vseh najmodernejših oblikah, v solidni domači ročni izdelavi Vam jih izvrši po meri
Joža Mokorel, Ljubljana
MIRJE 2. 4286

Vitek stas
povzdigniti in obdržati
na katerikoli mestu tolesa brez bole, brez zdravl, kopeli in dolgotrajnih zdravilnih načinov morete s francoskim izdelkom

Embroidanya
Popolnoma samostojna poraba. Krogi, krogi, se na- pušča grub. Ze letostga dne viden uspeh.
Lekarna pri »Sv. Trojstvu«
ZAGREB, ILICA 43,
kjer lahko dobite pojamito s tem spoštnim adiv- stva. Na tisoče primankov.
Depot za Sarajevu: Apoteka kod »Oris« Mr. Vrančić.
Depot za Skopje: Dvornika apoteka Bogojović.

ZOBNI ATELJE ZINS
Celovška cesta 34/1.
Sprejema od 8. do 12. in od 2. do 5.

Pri revmatizmu, protinu in ishiasu.

bolečinah v sklepih in udih učinkujejo TOGAL-tablete naglo in zanesljivo. So neškodljive za želodec, srce in ostale organe. Tisoči, ki so bili mučeni od teh bo- lečin, so zopet uživali v svojem zdravju. Poizkusite v svojem lastnem interesu, toda zahtevajte samo Togonal! V vseh le- karnah. 4074

* Ivan Noč, ki priredil 1. aprila v Ra- harmonični dvorani klavirski koncert je na- stopil v lanskoli sezoni prvič tudi v Beogra- du. Pod taktirko kapelnika Ivana Brezov- ška je igral z orkestrom Lisztov koncert v es-dura, dalje Bachovo »Channo« in Tak- čevičev »Balkanski ples«. S svojo igro je dosegel veliki uspeh, navdušenje ni ho- tele poleči in dodati je moral 6 klavirskih komadov. Kritika je bila izvrstna. Predpro- daja vstopnic v Matični knjigarni.

* Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V petek zvečer moški zbor, drugi teden pevske vaje po običajnem redu: v poned- lejek ženski, sredo mešani, v petek moški zbor.

* Poziv avtomobilistom. Gospoda, ki se je vozil lani z avtom po Mirju, se usta- vi in opazoval neki karambol, ugodno pro- simo, da nam zaradi važnega pojasnila po- šlje svoj naslov. Zveza šolčevj Dravske banovine.

* V izložbi knjigarn Tiskovne zadruge je razstavljal mladi slikar Leon Kavčič nekaj svojih portretov na svili. Portreti so prav odlično risani in očitujejo mnogo znanja ter močnega doživlja. Ogledajte!

* Bolniška blagajna samostojnih obrtni- kov v Ljubljani vabi svoje člane k redne- mu letnemu občnemu zboru, ki se vrši danes 25. t. m. ob pol 9. dopoldne v salonu gostilne Mrak, Rimska cesta št. 4. Ako bi ta zbor ne bil sklepčen, se bo vršil uro po- zneje drugi občni zbor ne glede na število navzočih članov.

* »Oliki« na očlno nedeljo. Glasbena Matica je z velikim uspehom izvajala 12. t. m. Sattnerjevo kantato »Oliki« za soli, zbor in veliki orkester. To kantato, ki jo sam skladatelj imenuje svoje najboljši in naj- priljubljenejši delo, ponovi ravnatelj g. Mirko Polič z vsem koncertnim aparatom v nedeljo ob 15. v uniojski dvorani. Delo je v resnici prekrasno, v muzikalnem pogledu izvrstno naštudirano, po lepi in globoki vsebini pa nad vse primerno za izvajanje na očlno nedeljo. Vnanje udeležence opo- zarjamo, da je začetek točno ob 15. konec pa pred 17., tako da so zveze na vse strani prav lahko dosegljive. Vstopnice po zna- nih cenah v Matični knjigarni.

* Namesto venca na grob g. Josip Do- lenca, brata predsednika Kluba Primork Maše Gromove, je daroval klub 200 Din Družbi sv. Cirila in Metoda.

* V poljanoli, Včeraj smo poročali, da sta bila aretirana poleg vilonica Jožeta Kastelica kot njegova pomagata Anton Ma- rinčič in France Sotler. V resnici sta bila aretirana, ker sta osuđena, da sta Kaste- lica dajala potuho. Kakor izjavlja žena Ma- rinčičeva, je njen mož pri vsej zadevi ne- dožen in pošten. Prav tako tudi France Sotler. Oba se sicer še nahajata v preisko- valnem zaporu.

* Nesreče otrok. V šolski telovadnici na Prulah je včeraj dopoldne učenec III. razreda Rudolf Snaj z Galjevice po nesre- čnem nadihju padel z orodja in dobil hude notranje poškodbe. — Dveletna Cirila Ce- rarijeva, hčerka moravškega posestnika, je padla včeraj dopoldne doma z okna na klop in si zlomila desno ročico. Oba otro- ka so spravili nemudoma v bolnico.

* Damsko perilo, zavese posteljnega pregrinjala, največja izbira čipk vedno v zalogi. Najnižje cene! Amalija Zorčič, Sta- ri trg 11.

* Kdor hoče imeti za veličonočne pra- znike pr. vrhovno fino šunko in čajno maslo, naj kupi v staroznani delikatesi JANC, sa- mo Židovska ulica 1.

Iz Celja

* Na Ljudskem vsenčljišču je predaval v ponedeljek zagrebški univ. prof. g. dr. R. Bajaz o merjenju inteligence. Pojasnil je, kaj to znanje in talent nista istovetna z inteligenco, ki je kompleks duševnih spo- sobnosti. Od doganjanj prof. Köhlerja je dokazal, kako je tudi žival lahko intelligen- ta. Povedal je, kako se z odgovori na od- rejena vprašanja po Binetovi metodi in z njegovimi testi, ki so za vsak starostni le- tnik različni, more v številkah izraziti viši- no inteligence. Kontrola nad lastnimi du- ševnimi sposobnostmi pa je posamezniku, kakor tudi narodu, koristna, ker na njih po- znavanju utemeljeni napori morajo vesti k uspehu. Predavanju je prisostvovalo okrog 170 poslušalcev, ki so bili z večerom nad vse zadovoljni.

* Narodnemu občinstvu ob ljudskem šteti. Naši narodni nasprotniki in razni, ju- goslovenstvu nenaklonjeni krogi so pričeli že pred dnevi s skrbno pripravljeno in neumorno akcijo za prigrisatve narodno nezavednega ali mlačnega, ali pa tudi od njih materialno ali na kak drug način od- visnega dela prebivalstva pri popisovanju kot nemško narodnega. Kakli dlji jih vodijo pri tem, ni treba posebej pojasnjevati. Zato pa je nujno potrebno, da celjsko in okoliško narodno prebivalstvo v teh zadnjih dneh budno in skrbno pazi, da agitacija potuče- valcev našega življa, ki je seveda tudi pro- izkaznita, nikakor ne bo mogla uspeti. Vsak posamezni primer poskusa omenjene agitacije naj bo brez oklevanja prijavi oblastvi, ki bodo nedvomno napravile red. Niti en sam naš človek ne sme biti prigris- len od popisovanju kot pripadnik nemške narodnosti in jezika; za to skrbeti smo dolžni narodu, državi in svoji zgodovini! Spomnimo se le pred in medvojnih dni!

* Narodnemu občinstvu ob ljudskem šteti. Naši narodni nasprotniki in razni, ju- goslovenstvu nenaklonjeni krogi so pričeli že pred dnevi s skrbno pripravljeno in neumorno akcijo za prigrisatve narodno nezavednega ali mlačnega, ali pa tudi od njih materialno ali na kak drug način od- visnega dela prebivalstva pri popisovanju kot nemško narodnega. Kakli dlji jih vodijo pri tem, ni treba posebej pojasnjevati. Zato pa je nujno potrebno, da celjsko in okoliško narodno prebivalstvo v teh zadnjih dneh budno in skrbno pazi, da agitacija potuče- valcev našega življa, ki je seveda tudi pro- izkaznita, nikakor ne bo mogla uspeti. Vsak posamezni primer poskusa omenjene agitacije naj bo brez oklevanja prijavi oblastvi, ki bodo nedvomno napravile red. Niti en sam naš človek ne sme biti prigris- len od popisovanju kot pripadnik nemške narodnosti in jezika; za to skrbeti smo dolžni narodu, državi in svoji zgodovini! Spomnimo se le pred in medvojnih dni!

* Narodnemu občinstvu ob ljudskem šteti. Naši narodni nasprotniki in razni, ju- goslovenstvu nenaklonjeni krogi so pričeli že pred dnevi s skrbno pripravljeno in neumorno akcijo za prigrisatve narodno nezavednega ali mlačnega, ali pa tudi od njih materialno ali na kak drug način od- visnega dela prebivalstva pri popisovanju kot nemško narodnega. Kakli dlji jih vodijo pri tem, ni treba posebej pojasnjevati. Zato pa je nujno potrebno, da celjsko in okoliško narodno prebivalstvo v teh zadnjih dneh budno in skrbno pazi, da agitacija potuče- valcev našega življa, ki je seveda tudi pro- izkaznita, nikakor ne bo mogla uspeti. Vsak posamezni primer poskusa omenjene agitacije naj bo brez oklevanja prijavi oblastvi, ki bodo nedvomno napravile red. Niti en sam naš človek ne sme biti prigris- len od popisovanju kot pripadnik nemške narodnosti in jezika; za to skrbeti smo dolžni narodu, državi in svoji zgodovini! Spomnimo se le pred in medvojnih dni!

* Narodnemu občinstvu ob ljudskem šteti. Naši narodni nasprotniki in razni, ju- goslovenstvu nenaklonjeni krogi so pričeli že pred dnevi s skrbno pripravljeno in neumorno akcijo za prigrisatve narodno nezavednega ali mlačnega, ali pa tudi od njih materialno ali na kak drug način od- visnega dela prebivalstva pri popisovanju kot nemško narodnega. Kakli dlji jih vodijo pri tem, ni treba posebej pojasnjevati. Zato pa je nujno potrebno, da celjsko in okoliško narodno prebivalstvo v teh zadnjih dneh budno in skrbno pazi, da agitacija potuče- valcev našega življa, ki je seveda tudi pro- izkaznita, nikakor ne bo mogla uspeti. Vsak posamezni primer poskusa omenjene agitacije naj bo brez oklevanja prijavi oblastvi, ki bodo nedvomno napravile red. Niti en sam naš človek ne sme biti prigris- len od popisovanju kot pripadnik nemške narodnosti in jezika; za to skrbeti smo dolžni narodu, državi in svoji zgodovini! Spomnimo se le pred in medvojnih dni!

* Narodnemu občinstvu ob ljudskem šteti. Naši narodni nasprotniki in razni, ju- goslovenstvu nenaklonjeni krogi so pričeli že pred dnevi s skrbno pripravljeno in neumorno akcijo za prigrisatve narodno nezavednega ali mlačnega, ali pa tudi od njih materialno ali na kak drug način od- visnega dela prebivalstva pri popisovanju kot nemško narodnega. Kakli dlji jih vodijo pri tem, ni treba posebej pojasnjevati. Zato pa je nujno potrebno, da celjsko in okoliško narodno prebivalstvo v teh zadnjih dneh budno in skrbno pazi, da agitacija potuče- valcev našega življa, ki je seveda tudi pro- izkaznita, nikakor ne bo mogla uspeti. Vsak posamezni primer poskusa omenjene agitacije naj bo brez oklevanja prijavi oblastvi, ki bodo nedvomno napravile red. Niti en sam naš človek ne sme biti prigris- len od popisovanju kot pripadnik nemške narodnosti in jezika; za to skrbeti smo dolžni narodu, državi in svoji zgodovini! Spomnimo se le pred in medvojnih dni!

Pocen in dobre ČEVLJE kupite pri tvrdki **D. URŠIČ**

čevljarna, CELJE, Breg, štev. 1.
Razpošilja dnevno po pošti. Naročite brezplačni cenik in prepričajte se! — Zajam- čeno ročno delo. Trgovci en gros cena. 4152

* Opozorilo celjskemu prebivalstvu. Pri ljudskem šteti 1. aprila se morajo za vsa- ko osebo popisati tudi natančni rojstni in domovinski podatki. Vsak družinski pogla- var bo moral za sebe in za vso družino po- vedati dan, mesec, leto in kraj rojstva ter domovinsko občino. Komur ti podatki niso znani, si mora do 31. t. m. pri pristojnem župnem uradu oskrbeti posebno potrdilo. Komur ni znano, v katero občino je pri- stojen, ter nima domovnice ali delavske (poselske) knjižice, naj se obrne na mestno načelstvo. Kmetijski gospodarji naj pripra- vijo tudi posetne dokumente, kolikor jih imajo (posebne liste), ali naj pravočasno vprašajo pristojne urade. Vsa pojasnila da- je mestno načelstvo.

* Korošica o Veliki noči. Zmestosporni odsek SPD v Celju je prejel veliko prijav za velikonočni obisk Korošice. Zato bo Dom na Korošici poskusno oskrbovan kakih 8 do 14 dni. Ker je letos izredno veliko snega in ker bo prenos živih žolov težaven, bo števi- lo turistov in smučarjev, ki jih bo Dom mogel sprejeti pod svojo streho in v oskr.

Kino Dvor

Ob 3., 5., 7. in 9. uri premiera!

HALLELUJAH

Film velikega umetnika režiserja KINGA VIDORJA

Življenje črncev, njihovo duševno življenje, njihovo veselje in trplje- nje!

Telefon 2730.

bo, le omejeno. Prijave sprejemata do so- bote 28. t. m. odsek in pa g. Branko Diehl, ki bo vodil oskrbo in tečaj. Priglasijo naj pa se le že bol izvežbani smučarji in tu- rist, ker je za novice dostop pretežaven.

* V bolnico je bil sprejet 8 letni bra- nejčev sin Jožef Debenjak iz Gosposke ulice, ki je lani padel in si izpahlil roko. Te dni pa so nastopile težje komplikacije. V ponedeljek je nakladal 26 letni posestnik Martin Rehar iz Gotovej hode na voz. Pri tem mu je hlood nepričakovano zdrknil iz rok in mu padel na koleno ter mu ga iz- pahlil.

* Srečke IV. razreda drž. razr. loterije so prispile in naj jih lastniki čim prej dvig- najo v celjski podružnici »Jutra«. Rok za obnovitev srečk traja le vključno 30. mar- ca. Zbiranje se bo vršilo že v soboto 4. aprila.

* Mestni celjski kino bo predvajal dan- es ob 15., 17., 19. in 21. krasni zvočni film »Krmarijevi hčerki« s Henny Porten v glavni vlogi. Dodatek: Paramoutova zvočna enodeljanka in najnovejši Foxov zvočni žurnal.

* Ukinitve električnega toka. Falske elektrarne je obvestila celjsko mestno elek- trarno, da bo elektriki tok v Celju in oko- lici v nedeljo 29. marca od 7. do 14. ukli- njen zaradi čiščenja in popravilna trans- formatorjev.

Iz Maribora

* Odlikovana narodna delavca. V po- nedeljek dopoldne je srečni načelnik g. dr. Ispav izročil odlikovanja dvema odlični- ma narodnima delavcema: županu in od- votniku dr. Mišanu Gorlišku v Sv. Lenartu v Slov. gorah red Jugosl. kroze IV. stop- nje, posestniku in podzupanu Ivanu Jan- žekoviču v Koških pa zlato kolajno za državljanske zasluge.

* Iz gledališča. Ob 15. se bo uprizorila opereta »Čarodajska kneginja«, zvečer ob 20. pa bo poslednja uprizoritev pretežitve drame iz volneja življenja »Kari in Ana«. Znižane cene. — V soboto bo prva pre- stava izvrstnega dela pisatelja Reharia »Učlovečenje«. Režira Hinko Tomašič.

* Razstava moderne francoske grafike in knjige v mali uniojski dvorani je odpr- ta dnevno od 10. do 17.

* Ljudska univerza v Studencih. V čer- tku 26. t. m. ob 7. zvečer bo predaval dr. Jehart o Jeruzalemu. Predavanje bodo spremljale skopične slike.

* Pončen izlet na Tiroisko in Predm- sko

OPATIJA

(Abbazia)

Ilepa pomlad na Adriji

Iz Kranja

— Občni zbori. Društvo za otroške varstvo in mladinske skrb za sočni okraj Kranj bo imelo občni zbor 10. aprila ob 17. pri okrajnem sodišču v sobi št. 9. Sklepalno se bo o razidu društva in o njegovem premoženju. — Jugoslovenska Matica v Kranju bo imela občni zbor v četrtek 26. t. m. ob 20. v knjižnici dvorani Narodnega doma. Priporočamo povsod čimvečjo udeležbo.

Iz Novega mesta

— Poučno zdravstveno predavanje bo imel jutri v četrtek ob 20. v Sokolskem domu br. dr. Milan Ropas. Govoril bo o spolnih boleznih. Vstop mladini pod 18. letom ni dovoljen. Ostalo občinstvo vstopno brezplačno.

— Novorojenka Glasbena Matica je v soboto pokazala javnosti svoje delovanje. Uspeh, ki sta ga imela oba učitelja, ga. Fakina in g. Fakin, s učenci, je res lep. Z vsem sporedom, ki so ga izpolnili najmlajši gojenci, smo bili sila prijetno iznenadeni. Posebno odlično priznanje, dajanje Martine Dvorakove pa s komadom »Vrtavček«. Žal ne moremo podrobneje in vsakekoročno ugodno oceniti vseh ostalih. — Glasbena Matica je lahko ponosna na svoj uspeh, samo obisk bi bil lahko boljši, da bi tudi mlajši videli, da se za njih napejo zanimajo.

— Podružnica CMD je imela občni zbor v nedeljo in je pokazala prav lepo bilanco dela. Razpečevala je narodno blago, prodajala butarice na cvetli teden, priredila dan bombončkov in Miklavžev večer. V juniju je lepo uspela otroška igra. Vsega prometa je bilo 5849 Din. Centrali je podružnica poslala 4484 Din in mestni občini 2000 Din. Izvoljen je bil ponovno ves stari odbor.

— Kino »Meteor« bo danes predvajal film »Simba« ob 16. in 18. u. r.

— Avto zadel v občestni kamion. Avto nekoga Metličana, ki je imel v svojih sedeh tri potnike, se je v soboto vrazil iz Brezje v Metliko. Ko je privozil blizu Pogancev, je v ostrem ovinku zadel ob veliki občestni kamion ter ga odbil. Poškodbe avta so precejšnje in so ga morali pripeljati v švedljiv »lazareto«. Potniki pa so nadejali svojo pot s taksijem.

Iz Tržiča

— Občni zbor gasilskega društva so je vršil v nedeljo. Iz poročil funkcionarjev posnemamo, da je bilo društvo v preteklem letu dosti aktivno, priredilo je več društvenih in eno župno vajo, ki jo je vodil župni načelnik g. Bocak. Odbor je izvršil svoje dolžnosti v redu. Posebno mu hvala pa je dobil blagajnik za svoje vzorno urejene knjige. Pri volitvah je bil izvoljen po večini star odbor s načelnikom g. Doronikom na čelu. Poveljnik je postal g. Jeglič, mesar in posestnik v Tržiču. Navzoče gasilce je pozdravil v imenu župne uprave župni načelnik g. Bocak, v imenu mestne občine pa podžupan g. Snoj.

— Pomlad Rdečega križa meščanske šole priredi na cvetno nedeljo ob 15. v to. lovalnici igrice »Desetnik in štirica«. Pred igrice nastopi pevski zbor III. razreda z dvema pevskima točkama in s cno deklamacijo. Šoli naklonjeno občinstvo vabljenjo!

Tako je, če se vere mešajo...

Prečudna zakonska zgodba iz Gorenjega Polmija

Na Cetinju, 21. marca.

Za vas, ki so vam neznan ti po svoji divji romantiki morda najznamenitejši kraji naše kraljevine, je pač malo težko najti na zemljevidu oni zagorski kotič, kjer je bilo pozorišče dogodkov, ki vam jih opisujem v tem dopisu. Je pač daleč, daleč od železne ceste in šele nova ja dramska proga ga bo približala prosvetnim žariščem naše domovine. Danes je še skoraj popolnoma tak, kakor ga je Bog ustvaril in svetovna kultura in civilizacija ga še nista nikakor obilnili. Pomešano je tu vse, kar so stoletja nametala semkaj: Srbi, Armavti, cigani in Rumuni, pa morda tudi še kak španjol. In ravno tako so tudi pomešane vere, da se menda niti sam Bog ne spozna med njimi. Ljudem, ki živijo tu, je vsakako precej vseeno, kako so mu molijo.

S Cetinju v Podgorico, odhod pa izpod Kolašina v Andrijevico v dolini reke Lima, za Limom navzdol (proti severu) do Beran, Bilega Polja in Prijeplja, odhod proti zapadu v Pletlje, dalje proti severu zapadu do Gorazde, odkoder nadaljujejo po železnici, v isti smeri v Sarajvo, proti vzhodu pa v Užice. Nekako na sredi te krivulje, v bijelopoljskem srezu, v selu Zatonju se je naša naša slička.

Kmet Milonja Nikić in njegova žena Jovana sta, poročena po pravoslavnem obredu, lepo in mirno živela že dolga, dolga leta v zakonu. Imela sta dober kos zemljišča, ki sta ga obdelovala, kakor sta vedela in znala, in imela sta celo dve hišici. Dokler sta bila mlajša, je še šlo, to da leta so prihajala in moči so pešale. Tu se je potem začelo kazati, da zakon brez otrok ne velja, ker ni delovnih rok. Pa se je začel prepričati, tuptam je celo precej občutno padel krepcele po ženinih plečih, in konec vsega je bil, da je Milonja zaprosil pri duhovnem sodišču v Peči za razporočo. Duhovno sodišče je izreklo razporočo, toda s pristavkom, da se razporoča moreta pristopiti poroči po pravoslavnem obredu, samo po predložitvi privoljenju pristojne cerkvene oblasti. Bilo je to leta 1925.

Razporočena sta si razdelila posestvo in sta odšla imela vsak svojo hišo. Živela sta tako vsak sam zase. Toda ne dolgo. Milonja je kmalu zopet spoznal, da človeku ni dobro samemu biti, pa je vzel k sebi mlado muslimanko, komaj šestnajstletno Ajšo iz sosednjega sela, bil bi pa dvakrat lahko njen oče. Dobro sta se spodarila in priposodarila celo — sina. Kdo srečnejši od Milonje? Sel je in celo zaprosil pristojno cerkveno oblast, da mu dovoli poroko z Ajšo, ki je, da bi bilo

Regina Hotel Stefanie,

carina prosta oona. Reducirana oona. 150 sob in apartmajev. Zdravilišna godba in hišni orkester. Golf. Od maja dalje kopalna sezona. 141a (Pod enakim vodstvom PALACE hotel.)

E. Kunz

Iz življenja na deželi

LIBOJE. Nedavno je izobraževalno društvo priredilo »Poslednjega moža«, ki so ga klub snežnemu metcu obiskali številni Libojčani. Vsi igralci, čeprav so po večini prvič nastopili, so častno rešili svoje vloge. Splošno vtis je bil prav dober, tako da ni bilo nikomur prav nič žal, da si je gledal predstavo. Vse priznanje gre režiserju šolskemu upravitelju g. Savniku. Pred igrjo in po njej so zapeli libojški fantje prav ubavo nekaj narodnih pesmic. — V nedeljo 15. t. m. se je na pobudo šolskega upravitelja vršilo v izobraževalnem društvu predavanje o gospodarskih razmerah in o holandskem kmetu. Predaval je g. Gomišček, ravnatelj Trgovskega doma v Celju. Med drugim je tudi rekel, da je naše kmetijstvo podobno holandskemu pred 80. leti. Ako bomo hoteli naše kmetijstvo dvigniti, bomo morali iti isto pot kakor holandski kmetje.

RIBNICA. Na Jožefovo sta nam priredili obe podružnici CMD izredni užitek. Povabil sta iz Ljubljane vokalni kvintet, ki je ob 16. nastopil v prid revni šolski deci pred polno dvorano. Res je bil ta poskus nekoliko smel, kajti občinstvo je tvorila sama šolska mladina, ki je disciplinirano in s zanimanjem sledila programu do konca in kvitrala lepo izvajanje s pripombo: »Prekratko je bilo«. Zvečer pa se je vršil koncert z izbranimi točkami. Navdušeno ploskanje je nagradilo izvajanja. Žal se na deželi zaključuje take prireditve z blažajniškim primanjkljajem. Če so dvorane še tako polne, gre vse za razne take in autorske prave, pridržatelji so pa v skrbih, na kak način naj se pokrije deficit. Na mestu bi bilo, da se takse za požejske prireditve zmanjšajo. — Lutkovni oder meščanske šole pod spretnim vodstvom g. ravnatelja Janka Trošta krasno napreduje ter je v nedeljo gostoval v Soračici z dvodeljanko »Gašperček-junak«. Ponoviti jo namerava še v Kočevju in drugod. Igrica in pevke točke so res uspelo nastudirane, lutke same, delo g. ravnatelja, so originalne, naša deca pa navdušeno ploska in žarečih lic sledi dovršenemu izvajanju. Prav je tako! Saj primanjkuje našim malčkom po deželi itak sličnih razvedril in le veselilo bi nas starše, ako kmalu zopet nastopijo s kako novo igro.

DOLENJSKE TOPLICE. 19. t. m. popoldne je sokolska deca priredila pod vodstvom učiteljice s. Marije Rozmanove gledališko predstavo »V kraljevstvu palčkov«. Malčki so mično igrivo ljubko igrali in želi obilo priznanja. Priznanje gre tudi sestri Rozmanovi, ki je imela s prireditvijo mnogo truda. — Zvečer pa se je vršil izredni občni zbor Bralnega in pevskega društva, ki je z veliko večino glasov sklenil, da se društvo razide in se spoji s Sokolskim društvom, ki naj pod svojim okriljem nadaljuje delovanje dosednjega Bralnega in pevskega društva. Sokolsko društvo, ki prevzame imetje Bralnega in pevskega društva, bo v bodočem Sokolskem domu preuredilo knjižnico in ponovno ustanovilo čitalnico in tudi pevski odsek. S tem svojim činom je društvo pokazalo, da se zaveda, da je le v slogi in skupnosti mogoče resen napredek.

LASKO. G. Osoin Josip bo opustil s 1. aprilom trgovino z mešanim blagom, ki jo bo prevzel dosedanj poslovođa tvrdega Rakuš v Celju g. Aleksander Obal, ki je kupil hišo o. dosedanje lastnice g. Hermonove. G. Osoin se je preselil v lastno

dovoljenje tem gotovejš, prestopila v pravoslavno vero in pri krstu dobila ime Kristina. Ko je videla Jovana, kako si je Milonja ustvaril novo domačo življenje, se je tudi nje polotila sli in je lepega dne vzela k sebi mladega fanta, muslimana Bahto, reče, ki ni imel ničesar in se je preživljal z dnino. Bahta je pristal z veseljem na njeno ponudbo, dasi je bila Jovana dvakrat starejša od njega. A ko je Milonja zaprosila za ženitno dovoljenje, da se poroči z Ajšo, ni hotela zaostati za njim Jovana, pa je lepo prestopila v muslimansko vero in se poročila z Bahto.

Tedaj se je zgodilo, v letu 1928, da je Milonja zaradi nekkih dolgov moral prodati svoje posestvece in ni vedel, kam po tem z ženo in otrokom. Pa je potrkal na vrata pri Jovani. Vrata so se odprla, in oddel sta obe novi zakonski dvojici lepo mirno in složno živeli pod isto streho, dokler ni Milonja na sirov način napravil konec temu lepemu sožitju. O božiču leta 1929. je zahteval od Jovane, naj prodaja živino in izroči denar njemu. Jovana se je branila, toda Milonja ni poznal šale in je njo in njene Bahto kratkoma napodil iz hiše in si prisvojil vse njeno imetje. Jovana je morala berati, da se je preživljala, Bahta pa je zopet dinaril. Milonja je nato prodal ne le živino, temveč je hotel spraviti v denar tudi hišo in posestvece. Tedaj šele se je opogumila Jovana in ga ovačila oblastvom, ki so nemudoma uveljavila preiskavo.

Sedaj se bavi s to zanimivo stvarjo be-ransko sresko sodišče in zaslišuje pričane. Kak bo končni izid, je še popolnoma ne-jasno, ker bo šele po izpovedbah prič mo-gotje dognati, kako sta se Milonja in Jo-vana pogodila, ko sta se razporočila in si razdelila imetje, ker pisanega nikjer ni ničesar, kvečjemu le, če se Jovani še po-zna ono pismo, ki ga ji je Milonja s kre-pelcem napisal na pleča še pred razporo-čo, in ono, ki ga je dodal, ko jo je vrzel z Bahto vred iz njene lastne hiše. Trdno pa sem prepričan, da se bo Milonja silno začudil, če razsodi sodišče, da mora iz-ročiti Jovani hišo in posestvece ter ji po-vrniti škodo. »Jok« poroč, skje je tu pravica? Nekdaj je Turčin stopil v hišo, zasadil nož v mizo in je bilo vse njegovo. Vzel je ženo, najmlajšo, najlepšo, njene-mu možu pa ukazal, da medtem vodi na šetnjo (na vrvi vlačil) njegove opanke po avliji (dvorišču), vzel je vse, kar je hotel, tudi hišo in njivo; sedaj pa bi človek ne smel vračati! Kje je pravica? Pa mu ne bo pomagalo: jugoslovenska pravica ni turška! T. E.

hile in bo vodil še kome trgovina. — Obp-ševalno in tujsko-prometno društvo bo imelo občni zbor 26. t. m. ob 20. v hotelu »Ta-dina«. Pretresala se bodo važna tujsko-prometna vprašanja. Interesni, pridite! VITANJE. V sredo, 18. t. m. se je v prostorih osnovne šole vršila konferenca zbog vedno naraščajoče gospodarske kri-ze. Ob prisotnosti gospodarskih krogov, posebno še predstavnikov naših občin, je areški načelnik g. Trstenjak iz Konjice raz-pravil o vseh gospodarskih problemih. Mislil, ki jih je razvil, so naletele na vse-obče zanimanje. Po statističnih podatkih iz našega srezu je dokazal, da se žal za povzdigo umetnega kmetovanja in vzorne živinoreje pri nas najmanj stori. Dotak-nil se je tudi vprašanja krize v lesni in-dustriji, ki je pri nas občutna. H koncu je razpravljal še o vprašanju komasacije naših občin in njih združitve. Zaradi laključ-nosti diferencialnih interesov trške občine s okolškimi, je Vitanje odločno zastopati nasprotno stališče.

GUSTANJ. Po naročilu ZKD v Mariboru se je vršilo v nedeljo v osnovni šoli preda-vanje g. dr. Erata o jetiki in nalezljivih bo-leznih. 25. t. m. predava g. zdravnik v Kpt-ljah, 27. t. m. pa v Tolstnem vrhu, obakrat v šolskih prostorih. — Na tiho nedeljo se je vršil veliki kramarski sejem. Postavljenih je bilo mnogo stojnic in na sejem je bilo prinešeno mnogo poljskega orodja. Ker je bila nedelja, je bil poset s strani kupcev rekorden in kupčija živahna. — Rdeči križ je prirejal po zdravniku g. dr. Eratu trime-sečen samaritanski tečaj, pri katerem se je obravnavala v 40 učnih urah snov iz ana-tomije, raznovrstne bolezni in nezgode ter njih prva pomoč, skrbstvo in nega otrok. Tečaj je obiskovalo 32 poslušalcev. K za-ključnemu izpitu pa se jih je prijavilo 27 in so vsi pokazali lepo znanje.

MOZIRJE. Upriporitev Dobovškove »Radikalne kure« 19. in 22. t. m. je lepo uspela. Čeprav so naši igralci redko na odru, so se vsi v svoje vloge prav dobro vživeli. Prav posebno je pa treba poudariti poštrevnost našega agilnega prosvet-terja in režiserja brata Sirk, katerega ni oviralo še tako slabo vreme, da ne bi prišel peš iz Rečice k vajah. Zeleti bi bilo, da se slične predstave vrše večkrat v letu.

SLATINA RADENCI - KAPELA. Na Jože-fovo je imela podružnica CMD občni zbor. V lepem uvodnem govoru se je dosedanj pred-sednik gosp. Mihelič Ivan spomnil pri-morskih Slovencev, za katere se je molilo v cerkvi. Pri volitvah je bil izvoljen za pred-sednika g. Glaser, upravitelj banovskega posestva, in se iskreno zahvalil g. Miheliču za njegovo neutrudno delo.

SV. ANDRAJ V SLOV. GOR. Na Jože-fovo je kmetsko-nadaljevalna šola zaključila svoj doletni tečaj. Domači fantje so nam pokazali, koliko zmoro dobra volja in resno stremenje po napredku našega kmetijstva. Zaključna slovesnost je ob-segala kratek izpit in običajne formalno-sti, udeležili pa so se je žal le redki doma-čini. Poleg domačega učiteljstva in oče-rov učencev, smo videli le nekaj članov občinskega in kraljevskega šolskega odo-bra, domače hranilnice in posojilnice, kme-tijske, sadjarske in čebelarke podružnice. Naš dušni pastir pač ni hotel domaćinom raz prižigati prečital vabila, češ, da za-deva ne spada na toli sveto mesto. Kljub temu smo se divili uspehom naše ljudske univerze in smo lahko prepričani, da bodo rodili najlepše sadova. Poslušalci se ni so mogli načuditi, da je možno v nekaj zimskih mesecih pridobiti toliko teoretič-nega in praktičnega znanja. V prvi vrsti gre zahvala šolskemu upravitelju g. Pre-danu, ki se neumorno trudi za procvit našega kraja. Nadalje zahvala odličnim domačim učiteljem g. Tošu Tomažu in Juran-čiču Ivanu. Po zaključku smo v noč pose-delem v prijetni družabnosti in se je po-ka-zalo, da je tudi pri Andraju včas prijet-no.

DOLNJA LENDAVA. Kakor smo prič-kovali, nam je toplo vreme zopet prineslo povodenj. Na erce pa se je poslednji sneg počasi tajal in radi tega tokratna povodenj ni bila preobsežna. — Preteklo nedeljo je imel tukajšnji sreski sanitetni referent go-spod dr. Liparjak predavanje v meščanski šoli. Predavanja so se udeležili učenci me-ščanske in osnovne šole in nekaj občinstva. Predavanje se je vršilo na pobudo ZKD v Mariboru. — Sedaj je že lepo vreme in tu-di ceste so dobre, vendar še poštni avtobus ne vozi. Prosimo, da se vožnja kmalu prične. Javna dražba za nabavo in dovos gramoza na banovinske ceste se je vršila v soboto. Denarna kriza je tudi tu prišla do izraza. Bilo je zelo mnogo ponudnikov, ki so prevzeli dovolj po zelo nizkih cenah. — Prva seja nove občinske uprave bo v soboto. Občinstvo jo pričakuje z največjim zanimanjem. Želimo, da bi bila uprava kos nalogam, ki jo čakajo.

Sport

Ob 15. na igrišču Primorja

Atletiki : Primorje

Predtekma Svoboda : Grafika

Kakor vse obeta bo letošnja nogometna sezona v Ljubljani ena izmed najbolj plo-dovitih do sedaj. Obetajo se v najkraj-šem času lepe in napete mednarodne tek-mene, ki jih bosta naša vodilna kluba pri-redila v skupnem aranžmaju, kar je vse hvalje vredno. Današnja nastopa Ilirije v Zagrebu in Primorja v Ljubljani služita samo kot nekaka predpriprava za njih-ve skorašnje težje nastope. Posebno so te priprave potrebne moštvu Primorja, ki je razen starih asov Svetica, Slamiča, Er-mana in Hasela popolnoma izmenjen za mlajšimi igralci. Vodstvo sekcije je bilo primorano na ta korak zaradi vse manjše discipline nekaterih svojih starejših igral-cov, kar je pretilo uničiti to ambiciozno moštvo. Sedaj je moštvo na poti ozdrav-ljenja, a dolžnost vse sportne javnosti je, da podpre to stremenje klubovega vo-dstva.

Atletiki so eno izmed najbolj simpatič-nih naših domačih moštev. Njihove zma-gle v podsaveznem pokalnem tekmovanju nas spominjajo na ono povojno razdobje, ko je ta klub resno ogražal pozicijo Ilir-rije kot slovenskega prvaka. Velika zma-ga nad mariborskimi Železničarji 11 : 0 v finalu slovenske pokala so pač do-voľ jasen dokaz za njihovo današnje moč.

Predtekmo odigrata ob 13.30 Svoboda : Grafika s kompletnim moštvom. Dopol-dne ob 10. odigrata rezervi Primorja in Svobode prijateljsko trening tekmo na istem igrišču.

Ilirija : Primorje

Prihodno nedeljo bomo zopet imeli pri-liko, da vidimo stara dva rivala, ki sta oči-vidno nastopila pravilno pot sodelovanja, v borbi na v resnici prijateljski tekmi. Nedeljska tekma se ne bo vršila po nalogu višje instance, temveč sta se vodstvi klub-ov docela sporazumeli, da pošljeta v pri-jateljsko borbo igrače svojih prvih moštev. Upamo, da bodo tudi igrači obeh klubov pravilno cenili stremenje svojih klubov ter si postavili za cilj le eno, namreč da z dopustnimi in res sportnimi sredstvi do-sežejo zmago za svoj klub. Naša sportna publika, ki hoče videti pravi sportni boj, jim bo za to hvaležna.

Ilirija in Primorje sta naprosila LNP, naj odgodi za nedeljo določeni pričetek po-mladanske prvenstvene sezone, da s tem omogoči odigranje tekme Ilirija : Primorje.

Pričetek teniškega igranja

Številne pristaše tega lepega sporta bo gotovo razveselila vest, da se bo okrog velike noči začelo z igranjem pod Cekino-vim gradom, kjer je Ilirija razširila svoj prejšnji prostor in povečala število igrišč ob 4 na 9. Razen tega je postavljena nova velika klubska garderoba, ki nudi vse komfort. Vsa preureditev je tako popol-na, da bo Ljubljani služila v čast, kar bo do novi prostori, ki leže pod vnozem ti-volskega gozda in je oddaljenost zelo skrajšana, ker se bo tik pred vhodom na tenis prostore ustavljala električna cestna železnica, med prvimi v naši državi.

Razširjenje prostorov je bila vsakekor nujna potreba glede na veliko zanimanje, kar je povsem razumljivo, če upoštevamo, koliko koristi ta sport zdravju in to brez nevarnosti za nesreče, ki se pri drugih sportih čisto dogajajo kakor tudi če upoštevamo, da lahko goji ta sport vsak že od mladih nog do visoke starosti.

Ilirija je pri tem polagala največ paž-nje na higijeno in komfort. Garderoba, ki je ločena za dame in gospode, je prostora in je povečano tudi število omar za shrambo rekvizit. Poleg tega so napra-vljene nove prihe za osveženje po igri ter poskrbljeno za dober buffet. V kratkem bo montirana tudi stena za treniranje, to je za vezbanje udarcev in obvladanje žog, kar bo marsikomu pripomoglo do na-predka.

Največja novost za Ljubljano in v do-brobit igranja je pa vsakekor povsod na novo uveden sistem igranja, to je, da bo vsak imel na razpolago prostor za igranje in to lahko vsak dan in ob vsakem času. Radi tega novega sistema ne bo treba igralcu, da je vezan na svoje ure, temveč bo ob vsakem prostem času lahko igral; zato mu je nedvomno zasigurni hitrejši napredek v tem sportu.

Kljub velikim investicijam — poleg to-ga pa mnogim udobnostim ki jih nudi klub igralcem, pristojbine za igranje niso povzlane, temveč celo znižane, tako da bo teniš nedvomno »sorazmerno najcenejši sport«. Pristojbine za celo sezono so in continuo: za člane 300 Din, za nečlane kluba 350 Din, za dijake člane 120 Din, za dijake nečlane 160 Din, plačljivo v dveh zaporednih mesečnih obrokih. Istotako je uvedeno nov način plačevanja pristojbin za pobiranje žog in sicer preko kluba.

Poedine prijave v skupinah je šimpreje pisмено lasloviti na »Tenis sekcija S. K. Ilirija, Ljubljana kavarna Evropa«

Službeno iz LHP

V nedeljo 29. t. m. bo v Zagrebu izred-na skupščina JHS s dnevnim redom: likvi-dacija sporov s podsavezi in reorganizaci-ja podsavezov. Klubi naj se skupščine sigurno udeležijo. Glede skupščine prejme-jte posebne dopise, na katere naj odgovor-ite sigurno do 27. t. m. Prvenstveno tek-movanje za pomladno sezono prične do-finitivno 26. IV. Zrebanje bo na seji 30. t. m., kamor se vabijo delegati klubov. Seja se bo vršila ob 18.30 v danskem sa-lonu kavarna Emona.

Nadaljevanje seznama verificiranih igralci: KSK Maribor: Kirbiš Filomena, Kirbiš Mita, Vodeb Danuška, Vuga Olga, Kuntner Regina, Hribar Breda, Prerov Herma, Vrščaj Zinka, Ribarič Vera, Pe-klar Sonja, Čerč Hilda, Peklar Elda, Ga-la Anica, Pracht Matilda, Svajger Hilda, Škapin Boža. — SK Mura: Lutar Elizabe-ta, Kock Josipina, Gregorec Herta, Peček Ana, Tomažič Ana, Čimperman Marica, Jonas Elizabeta, Nemes Gini, Kardos Ga-bi, Sakotnik Jožica, Mesarič Elizabeta. — SK Ptuj: Simončič Marica, Hace Ivanka, Canjko Grete, Urban Franciška, Keutz Josipina, Fuhrmann Amanda, Kaschi Ro-sina, Stobih Malči, Gregorec Olga, Fuhr-mann Irma in Vičič Frida.

Klubi se ponovno opozarjajo, da odja-vijo vse igralske, ki se ne udeležujejo-je več aktivno. — Tajnika.

Mariborski zrnosportski podsavez. Seja upravnega odbora bo v četrtek 26. t. m. ob 20. v Aljaževi sobi hotela Orel v Ma-riboru ter se vsi odborniki vabijo, da se je udeležijo. Za veliko moč je projektiran po-savezni izlet na Peco. Prijave zaradi pre-mošča v koči sprejema Mariborski zrn-sportski podsavez, Maribor, Tattenba-chova ulica 19/I. Tajnik MZSP.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Dne-s ob 9.30 naj bodo na našem igrišču zaradi treninga tekme s Svobodo: Baum I in II, Sinkovce, Bizjak, Sinkule, Golob, Sočan, Petelin, Calcari, Klopčič, Brišček, Milnar, Strnad, Petrič. Popoldne naj bo-do ob 14.30 za tekmo proti Atletikom v garderobi: Korč, Svetič, Hassl, Slamič, Pišek Matija in Janec, Jug I in II, Slapar, Erman, Terček, Jež.

ZSK Hermes (nog. sekcija). Danes ob 14. trening za vse igralce. SK Grafika. Igralci Zupančič, Novak, Kobal, Bežan, Pallek, Sijva, Stupica I in II, Potrat, Strohmajer, Katavič, Srebot-njak, Zagar in ostali se pozivljajo danes v sredo točno ob 13. na igrišče Primorja, kjer se bo igrala trening tekma s SK Svobodo.

SK Jadran. Ob 14. naj bodo pri g. Be-nedetiču Logar I, Steiner, Brsar, Kotar, Kosmač, Kos, Januš I, Zajc, Januš II, Za-del, Kalčič, Oven, Pele. Čevlje naj prin-eso vsi seboj.

TSK Slovenj. Danes ob 14. morajo biti v garderobi Ilirije: Bučik, Marchiotti I, Volkar, Bögel, Gim, Seunig, Kijuček, Poz-

Dame občudujejo

finoč odličnega peresa in svinčni-ka Eversharp. Velika lahkota in nezlomljivost sta bila dolgo Eversharpovo svojstvo. V trgovini, doma in v družbi: po-vsod se uporablja Eversharp. Na-prodaj v vseh vo-ilnih trgovinah.

EVERSHARP

peresniki — svinčniki

nik, Schlegl, Pirš, Vidic, Kobe, Vlah, Po-padič, Thuma, Krek, Pravdič, Wislak.

Občni zbor Sportnega kluba Celje bo 1. aprila ob 20. v klubski sobi hotela Evropa. V primeru nesklepčnosti ob napo-vedani uri, bo istotam uro kasneje občni zbor ob vsakem številu navzočih.

Internacionalni table tenis turnir v Murski Soboti. Prvak Dravske banovine v table tenisu SK Mura iz Murske Soboti priredi na Velikonočne praznike medmesni internacionalni table tenis turnir, na katerega je povabila reprezentance mest Gradec, Zagreb, Ljubljana in Maribor. Prireditelj obeta biti ena največjih v tej sportni panogi v naši državi.

SOKOL

Bežigradski sokolski odir. Z neverjetno naglico so je razvil bežigradski od Ljubljane in Sokol III. je razmahnil krepko svo-ja krila. Osnovni si je tudi svoj odir in dra-matski odsek. Za preizkušnjo so zaigrali igro »Babilon« konec februarja, pripravljajo pa »Domna«. Pozdravljamo poštrevnost bežigradskih bratov in želimo novemu so-kolskemu odru mnogo uspehov.

Smuško tekmo Sokola Blejske Dobrave. Ker je zima jako ugodna za smučanje, je priredil smuški odsek tuk. društva tekmo, za katero je zavladalo ogromno zanimanje občinstva, ki se je že dolgo pred pričetkom tekme zbralo na startu in cilju. Tekmoval-cem je bilo 47, dva izven konkurence. Start kakor tudi cilj sta bila pred kolodvorom. Proga je znašala za člane 12, za naraščajo-5 in za deca 3 km. Najboljši čas je dosegel Zevna Lovro, Sokol Gorje, v času 58.80. Prvak sok. društva Bl. Dobrava, br. Arh Lovro 1.4:10, tretji Černe L. 1.0:45, četrti br. Čej Ivan, peti br. Rozman Jožef. Izmed 1 naraščajnikov je dosegel prvi v 18.14 Zupančič Ciril, 2. Stopar Franc, 3. Kersnik Vladimir. Deca: Tekmovalo je 20 in sicer 9 izpod 8 let, 11 nad 8 let starosti. V od-delku nad 8 let je bil prvi Siana Ivan 9.15, 2. Rekelj Anton, 3. Buček Jožef, pod 8 let 1. Aleš Alojzij 11.13, 2. Stana Rozman, 3. Rekelj Janko. Uspeh članov bi bil lahko še bolj zadovoljiv, ako ne bi predpolne sami trasirali in označili proge. Obdarovanih je bilo 14. Vsem darovalcem daril se naj-iskrenejše zahvaljujemo, posebno pa še izde-lovalcem smušk Rozmanu Francu, Konicu Francu iz Boh. Bistrice in Filipu Lazarju v Jesenju.

Sokolske društvo Velike Lašče je pred tremi tedni vzprizorilo Lipahovo šoloigro »Glavni dobitek«, v nedeljo pa Novačnovno dramo »Vejele«. Udeležba je pokazala, da je občinstvo za dobre igre zelo dovzetno in hvaležno. Treba torej s tem delom pridno nadaljevati, zlasti ko sta obe prireditvi do-kazali, da razpolagamo z velikim številom dobrih, nadarjenih in zelo pridnih igralcev. V obeh igrah so bile uloge dobro zasede-ne. Sokolski naraščaj pripravlja dramatične na-stope, po Veliki noči pa bodo zopet dali di-latantni nekaj novega. — Nedavno je društvo dobilo novo sokolsko četo v Skočjanu, v ne-deljo pa se je pridružila četa v Turjaku, v katero je že prvi dan vstopilo 33 izvrstnih mladih kmečkih fantov. Le tako naprej!

Sokol v Kriškem bo letos praznoval 25-letnico delovanja. Ob tej priliki bo razvil novo zastavo in priredil najbrž okrožni iz-let posavskega Sokolstva. Sokol namerava poleteti tudi v Split na pokrajinski zlet in obiskati vsa sosednja društva, da obnovi in poglubi stike s njimi. Z vso verno, marlj-i-vostjo in poštrevnostjo so članice na de-hu za novi prapor. Bele kizanteme na ma-škaradi, ki so jih sestre same izdelale, so nudile lep izkupiček, mladinska igra je pri-maknila svojo in sedaj se vrši že nabiralna akcija. Pozivamo vse, da pomagajo!

Sokol Hoče lepo uspeva. V novi upravi je starosta br. Fiks Anton, načelnik br. Apil Milan, prosvetar br. Šijan Ludvik. Društvo živahno zbira nove člane. Ko so na-stale samostojne edine v Slivnici, Razva-nju in se pripravila Sokol v Dobrovici je društvo izgubilo mnogo agilnih članov ter mora delovanjem v lastnem preostalem ob-močju še podvojiti. Dramatski odsek je pod vodstvom Apihove vzprizoril dobro uspe-lo burko »Vražja misel«, ki se je tudi ponovi-la. Igrali so večino dana, ki so svoje vlo-gue dobro izvedli. Z redno telovadbo smo prišli 16. t. m. Načelnik br. Apil se vežba v prednjaškem tečaju, dva prednjaka, br. Maver in br. Zorec pa sta bila v 14 dne-vnem tečaju v Ptuj. Jeseni nameravamo pri-rediti javen nastop vseh telovadcev. Da bo ta nastop bolj uspeh bo v svrhu kritja stro-škov za telovadno orodje 24. maja tombola. Prosimo društva, da bi se tombole ude-ležili in upoštevali navedeni datum pri svo-jih prireditvah. Ravnatelj tukajšnje propo-jilnice g. Hofstatter nam je nakazal darilo 500 Din, stalno nam podpira tudi v razni-m materialom. G. Trenk nam je daroval 100 Din, mnogo sta nam pripomogla tudi trgo-va gg. Vodenik in Božiček.

KULTURNI PREGLED

Zagrebiško pismo

»Trije mušketirji« — tip nove opere iz gledališne koncertne kronike

Zagreb, dne 18. marca. Naše gledališče zaznamuje z izvedbo opere »Trije mušketirji« velik in zaslužen uspeh. Že zdavnaj ni bilo v našem gledališču tako dobre razpoložnosti kakor to pot. Komad je imel od točke do točke večji uspeh; ploskanje se je na hipe izpremenilo v pravi vihar. Brez dvoma je tak odziv občinstva ugodno vplival tudi na sodelujoče, ki jih velik uspeh vrže v nekak zanos in igrajo v gradiranem umetniškem vznemirjenju.

Opero »Trije mušketirji« sta po motivih Aleksandra Dumasa sestavila Rudolf Schanzer in E. Welisch, muzika in aranžman dodatkov pa sta delo Ralph Benatzkega. To ni opereta v vsakdanjem pomenu besede, marveč sta si avtorja prizadevala, da najdeta v njenem okvirju formo, ki bo zadovoljila današnji okus. Naravno je tedaj, da sta si vzela za vzor kinematografski ali boljše: zvočni film. Kino s svojimi izpremenljivimi slikami, raznimi situacijami in pisanimi prizori je dal avtorjema tip, po katerem sta zgradila svoje delo. Štirinajst slik te opere se razpieta pred nami s kinematografsko hitrostjo; narejene so tako vešče, da ne utrujajo niti tedaj, ko se jih osem vrsti brez najkrajšega odmora. In ko se naposled po prvem delu spusti zavesa, se vsakdo čudi, da sta že minili celi dve uri. Ker se slike izpreminjajo na odprtem odru, je moral režiser izmisliti nekaj, kar bo pozornost občinstva odvrnilo od premikanja kulise in dekoracij. In res jo je dobro potuhtal: zasleplje gledališče z močnimi in številnimi rečmi žarometi, tako da si vsi zakrivajo oči in ne morejo gledati na oder. Dotlej pa, ko se občinstvo spet »zavede«, je izprememba že končana. Mimo tega nudi ta komad režiserju obilo drugih zanimivih problemov. Ralph Benatzki za to opero ni napisal mnogo lastne muzike, marveč je največji del vzel iz znanih oper, zvočnih filmov, narodnih popevk itd., samo da je vse te reči zaokrožil v ustrežajočo formo. To da če je jasno, da se za opero parodijo rabijo znane arije iz oper, kakor je to pravilno storil Benatzki, nam ni povsem jasno, zakaj so na ostalih mestih citati iz zvočnih filmov in oper? No, nemara pa prav v tem in v živahnosti celotne odredke zamislili leži uspeh tega dela.

»Tri mušketirji« je dirigiral Oskar Jožefovič, režiser pa Aleksander Binički. Oba sta imela popoln uspeh. Poseben uspeh je imela Margareta Fromanova s svojo posrečeno, lepo koreografijo. Trojico mušketirjev so peli Strozzi, Dubajić in Šepić, ostale vloge pa so bile v rokah Popović-Monsingerjeve, Vere Misite, Branka Tepavca, A. Biničkova in Margite Dubajičeve.

Razen tega smo imeli v gledališču gostovanje japonskega teatra s tremi zelo uspešnimi predstavami, češka igralka Marija Hübnerjeva pa je nastopila v dveh večerih.

Na koncertnem polju beleži naša kronika samo dva nastopa: delavsko pevsko društvo »Sloboda« je priredilo vokalni koncert, ki ga je dirigiral skladatelj Krsto Odak, a glasbena šola »Lisinski« je imela javno produkcijo. Nje program je obsegal jugoslovensko klavirsko glasbo.

Kakor že zabeleženo, bomo imeli ob koncu marca premiero nove domače opere »Kostana«, delo Petra Konjovića. Drama pripravlja »Shakespeareovo« Antoniojo in Kleopatru. Bogumila Vilharjeva, hčerka znanega skladatelja F. S. Vilharja, bo slavila prve dni aprila 25-letnico svojega umetniškega dela. Ob tej priliki se bo dajala komedija Bruna Franka »Nevhita« v kozarcu vode. Solistični ansambl berlinske Mestne opere, ki bo gostoval pri nas prve dni aprila, bo izvajal dve Mozartovi operi: »Cosi fan tutte« in »Otmico iz Seraja«. Solistične partije bodo peli berlinski umetniki, med tem ko bo zbor in orkester v rokah naših domačih sil. Dirigiral bo Max Reiter iz Berlina, ki je že ponovno gostoval v Zagrebiški filharmoniji.

Ziga Hirschler.

Shakespeare: Komedija zmešnjav. Prevel Otton Zupančič. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena broširani knjigi 28 Din, vezani 38 Din. Poština 2 Din. — Tiskovna zadruga je pravkar izdala sedmo knjigo svojega Shakespearea, ki ga moštersko prelija v slovenski jezik Otton Zupančič. »Komedija zmešnjav« ne spada med največja in najpomembnejša dela nesmrtnega angleškega dramatika. Če ni mogoče drevo ki kipi v višave človeškega duha, pa je kakor pisana greda sredi med takimi drevesi, vsa posejana s pristnim Shakespearejevim humorjem. Njegov vonj je nekoliko starinski, a prav zato očarljiv. Iz podobnosti dveh parov dvojčkov in zakonske dvojice, ki jih je ločila nevihta na morju in ki gredo vsak na svojo stran ter se najdejo šele mnogo pozneje v Efezu, ne da bi se spoznali, je Shakespeare ustvaril resnično »Komedijo zmešnjav«. Vozel, ki nastane zaradi te podobnosti in nenadnega srečanja, je čudovito zapleten, in samo Shakespeare ga je mogel razvozlati toli večje in z dramatsko spretnostjo, ki na vsaki strani razodeva mojstra. Komedija je pretežno verzificirana in ima sredi med košatim humorjem nekatera lirsko-nežna mesta in duhovite misli o zakonu in ljubezni.

Francé Kidrič, »Dobrovsky« in slovenski preporod njegove dobe. Znanstveno društvo v Ljubljani je pravkar izdalo 246 strani obsegajočo knjigo našega uglednega znanstvenika, vseuč. prof. dr. Franceta Kidriča: »Dobrovsky« in slovenski preporod njegove dobe. Knjiga je izsledek dolgoletnega raziskavanja in proučevanja, sinteza ogromnega gradiva, delo ki o njem lahko mirno trdimo, da je zavzelo v naši znanstveni literaturi en prvih mest. Ni ga odstavka, da celo stavka v njem, ki ne bi bil podprt z viri. Dr. Kidrič je s tem svojim spisom, ki bo poleg »Zgodovine slov. književnosti« ostal še dolgo njegov chef-d'oeuvre, zajel mnogo širše kakor kaže ime Dobrovsky v slovenski kulturni zgodovini: temeljito je obdelal celoten problem slovenskega preporoda in do podrobnosti osvetlil za nas tolikanj važno dobo od 1. 1750 do 1819. Dve močni osebnosti vstajata iz nje: baron Zojs kot središče preporodnega gibanja v Ljubljani in Čeh Josef Dobrovsky, ki z neposrednimi stiki in predvsem s svojimi deli vpliva na usmeritev tega gibanja in čigar neprecenljiv vpliv se čuti na vseh področjih našega narodnega življenja. O značaju tako literarno in kulturno-

zgodovinski vrednosti izsledkov prof. Kidriča v njegovem »Dobrovskem« bomo še priobčili podrobnejše poročilo, kakor ga je ta pomembna knjiga v polni meri vredna. Za sedaj samo opozarjamo, na njo. Z Kidričevim »Dobrovskim« nismo dobili samo tehitne študije o našem preporodu, marveč je ž njó v naši slavistiki postavljen granični spomenik slovensko-českemu kulturnemu sodelovanju, vlogi Čehov pri izgraditvi naše kulturne individualnosti in pogojev našega obstoja. Knjiga je čedno opremljena, ima daljši francoski resumé in obsežne beležke. Stane 80 Din. Dobiva se pri Tiskovni zadrugi.

Naši kulturni stiki s Nemci. »Darmstaeter Tageblatt« je občutil potrebo, da se pridruži obrekovalcem Jugoslavije. Zdelo se mu je, da bo zabrenkal na učinkovite strune, če se razpiše o razbrzdani germanofobiji, ki ba je vlada v Beogradu in v vsej Jugoslaviji. »L'Europe Centrale« z dne 21. t. m. je odgovorila temu listu, kateri kajpak ni edin v nemškem tisku, ki širi take abotnosti. V zadnjih petnajstih dneh, piše praški francoski tehnik, je beogradska vseučilišča dala pokroviteljstvo predavanju Karla Wolffa iz Dresdena o nemškem gledališču, predavanju in recitacijam g. Kuhna iz Berlina, nekemu nemškemu koncertu in predavanju o nemški umetnosti. V bližnjih dneh pa je na programu to-le: Dne 4. aprila slovesna otvoritev v Beogradu, dne 5. aprila pa v Zagrebu velike razstave nemške umetnosti; obisk petdeseterice nemških industrijev iz Porenja in Westfalije, ki bodo dvanaest dni gostje svojih jugoslovenskih tovarišev ter službenih korporacij. Pristavimo še, da se je v Beogradu osnovalo Jugoslovensko-nemško društvo, ki ima na vodilnem mestu več vseučiliških profesorjev in bivših ministrov. Podatki »L'Europe Centrale« pa so zdaleč ne popolni. Ni niso omenjena pogosta gostovanja nemških umetnikov na naših odrih; zamolčano je dejstvo, da v koncertnem življenju in analognih vseh drugih panogah našega kulturnega in gospodarskega življenja zavzemajo naši nemški sosedje še vedno prvo ali vsaj drugo mesto izmed tujcev. Naše javne knjižnice so tako založene z nemškimi knjigami, da v tem pogledu lahko tekmujejo n. pr. z graškimi. V izloženih oknih naših knjigarn je več nemških knjig kakor domačih in tudi učenje nemškega jezika je znatno bolj razširjeno, kakor učenje kateregakoli tujega jezika. Naposled bi bilo treba omeniti najnovejšo odredbo in ukrepe o nemškem šolstvu v Jugoslaviji. Ugotavljamo to sine ira et studio, ker je treba, da se tudi s slovenske strani zavrne nemški glas o razbrzdani germanofobiji v naši državi.

Pet in dvajset let beogradskega znanstvenega časopisa, Poteklo je 25 let, kar je izšel v Beogradu prvi zvezek »Arhiva« za pravne in društvene nauke. Najuglednejši srbski, hrvaški in drugi slovanski pravniki in sociologi so sodelovali ali še sodelujejo v

tem »Arhivu«, ki izhaja redno vsak mesec in je dosegel do sedaj 228 zvezkov s 1200 tiskovnih pol. 88 knjig »Arhiva« vsebuje ogromno gradiva, ki ni omejeno samo na pravo, temveč v dobri meri sega v vse družboslovne discipline, v ekonomsko-finančno vedo, pravno filozofijo itd.

Velikonočna številka »Zvončak«, našega priljubljenega mladinskega mesečnika, prinaša med drugim črtico dr. Ivana Laha »Jančkova Velika noč«, Gustava Strnišca »Čudežno velikonočno jajčece«, Vinka Bitenca »Zgodbo o neboljlenki Lojzici, Jelene Bibije povestico »Miss Ekspres«, dr. Debeljaka malajsko pripovedko »Pa Belalang«, pesmi Vinka Bitenca, Srečka Kosovega, Alfonza Gspana in drugo zanimivo, delno ilustrirano gradivo, med katerim seveda ne pogrešamo zanimivega »Življenja in prigod male opice« (Ossendowski - Molé). »Zvonček« urejuje dr. Pavel Karlin, naroča pa se pri upravi v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Jugosloveni na programu ameriškega zbor. Po prizadevanju g. Ivana Mladinca je vendarle uspelo, da je prvi najznamenitejši ameriški zbor »Schola Cantorum« sprejel v svoj program nekoliko jugoslov. skladb. Do sedaj ni bil na ameriških koncertih izvajani niti en jugoslovenski kompozit. G. Hugh Ross, najboljši ameriški zborovski in vokalno-instrumentalni dirigent, je izmed predloženih mu del izbral za basovski solo po dve pesmi Konjovića in Rusica (R. Ružiča) ter zbor »Slepčaka« Slavenskoga, mojo »Uspavanko« (izdaja »JPS« v Beogradu) ter Gotovca »Jadovanko za teleton« in »Prigovor«. Koncert se bo vršil danes, 25. t. m. v Carnegie Hall v New Yorku. Na programu pa so še Gibbons, Welles, Rameau, Vittoria, Scarlatti, Schütz in Bach. —ž.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 25.: Mercadet. Ljudska predstava po znatno znižanih cenah. Izven.

Cetrtek, 26.: Zaprt.

Petek, 27.: Divji lovec. D.

Sobota, 28.: Mladolete. Ljudska predstava po znatno znižanih cenah. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 25. ob 15.: Mascotta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20.: Materinski dan. Prireditelj krš. ženskega društva.

Cetrtek, 26.: Hoffmannove pripovedke. Gostovanje Josipa Rijavca. Izven.

Petek, 27.: Mignon. C. Gostovanje Julija Beletta.

Sobota, 28.: Džafar prosiak. A.

Nedelja, 29.: Cosi fan tutte. Mozartova predstava. Gostuje g. Julij Beletto. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Radio

Izveček iz programov

Sreda, 25. marca.

LJUBLJANA 9: Prenos cerkvene glasbe. — 10:20: Nauk o serviranju. — 11:15: Koncert na orgle. — 12: Napoved časa, poročila, plošče. — 15:30: Predavanje za kmečke žene. — 16: Mati v slovenski literaturi (recitacija). — 17: Koncert radio - orkestra. — 20: Prenos materinskega dne iz ljubljanske opere. — 21: Prenos koncerta iz Londona. BEOGRAD 11:30: Plošče. — 12:45: Koncert radio - orkestra. — 16: Plošče. — 17: Slovenske pesmi s citrmi. — 20: Plošče. — 21: Prenos koncerta iz Londona. — 22: Poročila. — Koncerta lahke glasbe. — ZAGREB 11:30: Orkestralni koncert. — 17: Glasbeni program za deco. — 21: Prenos simfoničnega koncerta iz Londona. — PRAGA 19:05: Pevski in klavirski koncert. — 19:35: Kabaretni program. — 21: Prenos simfoničnega koncerta iz Londona. — 22:15: Nadaljevanje prenosa. — BRNO 19:35: Mešan program. — 21: Prenos simfoničnega koncerta iz Londona. — VARŠAVA 17:45: Orkestralni koncert. — 20:45: Prenos simfoničnega koncerta iz Londona. — Godba za ples. — DUNAJ 11: Koncert orkestra. — 3:10: Plošče. — 15:25: Koncert lahke glasbe. — 19:30: Večer narodnih pesmi. — 21: Prenos simfoničnega koncerta iz Londona. — BERLIN 20:10: Zborovski koncert. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16:15: Koncert lahke glasbe. — 17:40: Klavirski koncert. — 19:30: Koncert pevskega zbora. — 20: Skladbe za čelo. — 21:10: Koncert orkestra. — Godba za ples. — MÜHLACKER 16:30: Koncert solistov. — 20:15: Pevski in klavirski koncert. — 21:45: Koncert komorne glasbe. — 22:50: »Slagerji«. — BUDIMPEŠTA 17:30: Koncert cerkvene glasbe. — 19:40: Lahka godba orkestra. — 21: Simfoničen koncert iz Londona. — Ciganska godba. — RIM 17: Orkestralni koncert. — 19:50: Plošče. — 20:55: Prenos opere iz gledališča.

Iz službenih objav

Dražbe nepremičnin. Izvršba s dražbo nepremičnin zemlj. k. o. Dravljje vl. št. 462 in 95 zaradi 20.000 Din je ustavljena. Vršile se bodo naslednje dražbe pri okrajnih sodiščih: v Mariboru bo 6. 5., ob 10. nepremičnine zemlj. k. o. Šent Ilj v Slov. goricah vl. št. 284. Cenilna vrednost 930.50, najmanjši ponudek 620.38 Din. V Slov. Bistici 16. 4. ob 10. zemlj. knj. Pekel vl. št. 116, cena 23.231.20, najmanj 15.487.48 V Gor. Radgoni 15. 4. ob 10. zemlj. knj. Rožički vrh vl. št. 60, 77, 101 in 108, cena 9.968.45, najmanj 7.710.30 Din. V Mariboru 22. 4. ob 10. zemlj. knj. k. o. Studenci vl. št. 456, cena 157.986, najmanj 78.993 Din. V Kranju 25. 4. ob 9.30. zemlj. knj. Gor. Jezersko, vl. št. 68, 76, cena 13.500, najmanj 9000 Din. V Ptuj 18. 4. zemlj. knj. d. o. Gruškovje vl. št. 61 in 240, cena 57.670, najmanj 39.481.12 Din. V Rogatcu 20. 4. ob 10.

zemlj. knj. Sv. Mohor. vl. št. 68, cena 23.997.40, najmanj 24.101.40 Din. Istotam 27. 4. ob 10. zemlj. knj. Kočice, vl. št. 153, cena 13.517.48, najmanj 12.357 Din. Istotam 4. 5. ob 10. zemlj. knj. Radizel, vl. št. 61, 2) k. o. Slivnica, vl. št. 76, 3) k. o. Črta vl. št. 103, cena 1) 38.627.70, 2) 14.983, 3) 3.110, najmanj 31.147, Istotam 11. 5. ob 10. zemlj. knj. Holinja vas, vl. št. 16, cena 4500, najmanj 3.500 Din. V Metliki 15. 5. ob 9. zemlj. knj. k. o. Sodji vrh vl. št. 52 in Pribišje vl. št. 429, cena 23.800, najmanj 7.192.50 Din.

Banska uprava razpisuje v torek 7. 4. ob 10. licitacijo za dobavo mesa vseh vrst, mesnih izdelkov in slanine za dobo od 16. 4. t. l. do 31. 3. 1932 odnosno za dobo od 1. 5. t. l. do 31. 3. 1932 za zavode splošna bolnica v Ljubljani, bolnica za ženske bolezni v Ljubljani, bolnica za duševne bolezni Ljubljana-Studenec, gluho-nemnična in Mladinski dom v Ljubljani. — Hiti Marija je umrla pred nekaj leti v okolici Washingtona, ne da bi bila zapustila soročilo poslednje volje. Kdor hoče zahtevati zapuščino mora tekom enega leta javiti to okrajnemu sodišču v Ljubljani, sodebna 140. 25. aprila ob 10. rok za oglasitev do 20. aprila. — Odpravljena sta konkurza o imovini prezadolženec Adolfa Kranjca, gostilničarja v Konjicah in Marije Faninger, kavarnarke v Mariboru. — Cerkevno konkurenčni odbor v Olimpiju pošla Podčetrtke, razpisuje odprto licitacijo za naprave novega lesenega kozolca za župnišče Olimpije. Ponudbe do 10. aprila. — Tvrda Jugo-Pechler d. z. o. z. tovarna sifonov in sodavičarskih strojev v Ljubljani, je likvidirala. Upniki naj prijavijo terjatve do 30. aprila.

Razglašen je konkurs o imovini Francosa Krausa, trgovca v Kočevju. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Kočevju 26. t. m. ob 10. Oglasitveni rok do 30. aprila, ugotovitveni narok 7. maja ob 10. — Poravnano postopanje je uvedeno o imovini Apolonije Smaj, trgovke v Braslovčah. Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Celju 27. aprila ob 9. Rok za oglasitev do 15. aprila. — 30. t. m. ob 10. bo pri sreskem načelstvu v Litiji javna dražba obšinskega lova Smartne pri Litiji za dobo od 16. 1. 1931 do 31. 3. 1933. — Pri sreskem načelstvu v Celju bo 27. t. m. ob 10. na javni dražbi oddan v zakup obšinski lov Sv. Pavel pri Preboldu za čas od 1. 4. 1931 do 31. 3. 1936. — Kranjske deželne elektrarne v Ljubljani razpisujejo za prevzem del pri transformatorski postaji v Črnučah na težaška, zidarska in železobetonska, tesarska, kamnoseška, tlakarska, krovna, kloparska, mizararska, ključavničarska in steklarska dela, javno pismono ofertalno licitacijo na 25. t. m. ob 11. v banski palači.

Spominjajte se slepih!

Učenci državne osnovne šole na Sušaku jemljejo Ovomaltine

Ime in priimek učencev od 14. XI. do 25. II. so pridobili na teži:

Cuculić Ivan	kg ½
Frković Marijan	> 1
Justić Anton	> 1
Dukić Modesto	> 1½
Mišković Nikola	> ½
Kralj Mirko	> 1½
Hercigonja Rudolf	> —
Zakarija Branko	> 2
Francisković	> ½
Kovačević Miljenko	> ½
Jagnjić Franjo	> 1
Pleteš Mirko	> 1
Galić Nikola	> 1½
Baričević Ivo	> 2½
Bušijeta Mario	> 1
Cargonja Bruno	> 1½
Maržić Bruno	> 2
Vrkić Zlatko	> 3
Bartol Aldo	> 2
Sternberger Mario	> 3
Pavletić Josip	> 1½
Šmit Eugen	> 1½
Čikeš Marijan	> 1
Bahorić Rajmond	> 1
Lukanić Ivica	> 2

PREDMET: Ovomaltin - sahvala.

Uglednom

DR. A. WANDER D.D.

FAKTORE

Uprava ove škole časti se izraziti ovime tomo Razmateljstva najtopliju hvalu u ime svojih 50 učenika, koji su tri puna meseca dobivala besplatno svakog dana u 10 sati po šaliovu mljeka sa Ovomaltinom. Rezultat je bio iznad svakoga očekivanja. Svi su učenici, osim jednog, dobili na težini po dva i više kg, a i izgled im se znatno poboljšao. Ova školski pokus sa Ovomaltinom najbolji je kašiput roditeljima, koji im pokušuje kojim putem im je ići da svoju slabost javu djece ojačaju, a zdravu odris svjesno i krepkom.

Upravitelj škole

Čuvajmo našo deco!

Smatramo za svojo dolžnost, da v interesu roditeljev kakor tudi učiteljev obelodanimo gornja priznanja, ki so najboljši dokaz, da je Ovomaltine za zdravje zares dragocen zaklad.

Dr. A. Wander d. d. Zagreb

Ogrožena samouprava tržanov in malomeščanov

Gonilna sila za nastanek občinskih samouprav je bila potreba prebivalcev strnjanih naselij, urjevalci samostojno in v medsebojnem sporazumu vsa ona vprašanja, ki se tičejo neposredno teh prebivalcev.

Za priznanje samoupravnih pravic so vodili tržani in meščani mnogokrat hude boje s posvetno in cerkveno gospodo, ki je skušala omejiti te pravice. Veliki pomen samouprave v okviru državnih zakonov je priznal občinski zakon bivše Avstrije z dne 17. marca 1849, ki nosi na čelu stavek: »Svobodna občina je temelj svobodne države.« Ta zakon je določil tudi podrobno krog samoupravnih poslov občine, ki se do danes ni bistveno spreminjal.

V delokrog občine spada poleg samostojne uprave občinskega premoženja skrb za telesno varnost občanov, za vzdrževanje in gradnjo njihovih cest, za tržno nadzorstvo, za zdravje in socialni dobrobit občanov, stavbna in požarna policija, skrb za stvarne potrebščine šolstva in komunalno skrb za stromeke.

Imenovani zakon pa ni priznal samoupravo le tržanom in meščanom, marveč je to pravico razširil tudi na podeželje, kjer so se tvorile občine po pravilih prej navedenega zakona. Pri tej razdelitvi občinskih okolišev se trške in mestne občine niso razširile na podeželski okoliš in to gotovo v uvaževanju dejstva, da je samouprava možna uspešno le tam, kjer večje skupine ljudi isti interesi in slične socialne potrebe.

Preteklost občinskih uprav je pokazala, da so trgi in mesta v polni meri znali ceniti pravice, ki jim jih je dal občinski zakon. Trgi in mesta niso sami dobro opravljali svojega premoženja, marveč so se zavedali pravice, ki jim jo daje zakon glede skrbi za varnost osebe in premoženja. Občine so si nastavile svoje redarje in nočne čuvaje, izvajale kazensko pravico, ki jim pristojna, in v tej panogi direktno stopale v stik z glavarstvi, ne da bi tozadevno bile omejene po orožništvu. Upeljale so si svojo tržno nadzorstvo, skrbela za zdravje svojih občanov ne samo z nadzorstvom obratov, ki nudijo prebivalstvu živila, marveč z ureditvijo kanalizacij, gnojlišč itd.

V socialnem oziru so si trške in mestne občine uredile svoje hišalnice, uredile svoje stavbene načrte, skrbela za varnost proti požarom z ustanovitvijo požarnih bramb, z ureditvijo vodovodov in ponočno požarno policijo. Ustanovljale so si svoje elektrarne, ne samo za razsvetljavo po domovih, marveč tudi za javno razsvetljavo in v svojo orijentacijo po noči in varnost pred tatovi in zločinci. Na spodbudo občin so se gradile šole, katerim so dajale te občine na razpolago stvarne potrebščine.

Vse te naloge so izvrševale občinske uprave trgov in mest ne samo radi tega, ker so se tržani in meščani bolj zavedali narodnih in kulturnih dolžnosti kakor prebivalci podeželja, marveč v glavnem tudi za to, ker se večina poslov, ki so jih pravice občinske uprave trgov in mest, na deželi sploh izvešči ne da.

Razsvetljava trga ali mesta je možna, razsvetljava kake podeželske občine je večinoma neizvedljiva; kanalizacija trga ali mesta je nujna potreba, o kanalizaciji kmečke občine se da težko govoriti. Stavbna policija v trgu in mestu je druga kakor ona na kmetih. Nazori o načinu gradnje stranišč in gnojlišč so drugi v trgu kakor na deželi.

S smotrenim gospodarstvom so si uredili trgi in mesta svoje ceste in poti, ustvarili šetališča in mnoge druge naprave, ki so pač potrebne meščanom, po katerih pa podeželje ne čuti potrebe.

Podeželske občine so v mnogem oziru zaostale za prvotnimi pričakovanji. Med glavnimi vzroki za to se navaja, da te občine ne razpolagajo z dovoljimi denarnimi sredstvi, ki bi jim dovoljevala za poselitve izsolanega uradništva. Temu nedostanku bi se naj prišlo v okoliščini, da na način, da bi se združile male občine v večje občinske enice z najmanj 2000 prebivalci.

Pri tem poskusu zdravljenja bolnih podeželskih občin pa mnogi pozabljajo, da trgi in mesta ne rabijo slične razširitve in bi zato radi z že sedaj zdravimi trškimi in mestnimi občinami postopali na enak način kakor z ostalimi bolnimi podeželi. Ugovori tržanov in meščanov zoper to namero se odklanjajo kot neutemeljeni, češ da jim gre le za to, da bi jim ne bilo treba prisilno podeželju s svojo davčno močjo na pomoč in da se bojiijo za svoje prihodnje premoženje.

Priključena fraza je, naj vrnete trg ali mesto, ki le živi od okolice, zopet okoli, kar sta od nje dobila. Pred vsem je trditve, da živita mesto ali trg od dežele, popolnoma zgrešena. Tržani in meščani živita od svojega dela. Nikdo jima ne prinaša darov, marveč edino le plačilo za njuno delo. Trgi in mesta so nastali iz potrebe podeželja. Podeželje ne more svojega blaga spraviti takoj na kupca in rabi za to posredovalca. Na drugi strani pa rabi podeželje vse polno predmetov, ki jih sam ne more pridelati. Ker ne more stvari kupiti neposredno v tovarni, rabi za to zopet posredovalca. V obeh primerih je to trgovci, ki zahteva za svoje posredovanje svoje plačilo. Če je pri tem spremen, se obogati, če ne, gre v konkurz. Isto velja za obrtnika.

Naravno je, da se na nastanili tudi uradniki v takih središčih.

Trg potem takem ni nobena pijavica dežele, marveč je naravno potrebna ustanova za podeželje. Kako bi naj zato obstajala neka moralna obveza tržanov, da bi morali od svojega zasluga primerevati za občinske uprave podeželskih občin, je nerazumljivo. Pa tudi ta prispevek, ki bi ga naj tržani dajali podeželju, ni ono, česar se tržani ter meščani branijo. Vzrok, zakaj se branijo združitve s podeželjem, leži v tem, da se jim hoče vzeti za njihovo naselje pravica samouprave, pravica, stara nad 500 let.

Skoraj nobeno mesto in noben trg, ki prihaja pri nameravani združitvi s podeželjem in postave, ne šteje več kakor 1000 duš. Združene občine so zamišljene s številom 2 do 5000 duš. Posledica združitve bi bila, da bi stonili sedanji meščani in tržani v teh velikih občinah v brezposelnostno maso in bi bila izročena uprava te velike občine izključno zastopnikom podeželja.

Popolnoma naravno bi bilo, da se bi ta večina ozirala pri občinskih potrebščinah v prvi vrsti na svoje potrebe in koristi in ne na potrebe trške ali mestne manjšine. Veliki izdatki, ki jih imajo sedaj mesta in trgi za cestno razsvetljavo, za svojo nočno čuvajo, za kanalizacijo, šetališča, za obrtno šolstvo, za olepšavo trga itd. — vse to bi bilo potem breme, ki bi ga večina občanov težko gledala in bi se ga skušala rešiti čimprej. Trgi in mesta, ki so bili do sedaj v mnogem oziru v vzpodbudo vsem drugim občinam, bi radi pomanjkanja opore v občinski upravi propadali in mesto napredka bi se lahko zabeležilo samo nazadovanje. Popolnoma pravilno je, da naj upravlja kmet občinsko upravo v kmečki občini, ravno tako pravilno pa je tudi, da naj meščani in tržani ohranijo pravico, da si sama upravljata svoj dom.

Kmalu po preobratu se je nudila na pr. trgu Sv. Lenartu v Slov. goricah prilika dobiti za okraj meščansko šolo. Treba je bilo samo najti faktorje, ki bi se zavezali skrbeti za stvarne potrebščine. Trška občina se je obrnila na takratni okrajni zastop stop s prošnjo, naj prevzame skrb za te stvarne potrebščine, saj bi bila meščanska šola v prid vsemu okraju. Okrajni zastop, kateremu je načeloval takrat mož, ki je bil celo minister, je odklonil to plačilo z utemeljitvijo, da šola ni potrebna. Trg je moral zato sam prevzeti to breme. Da ne zamudi ugodne prilike. Danes obiskujejo meščansko šolo štiri petine učencev iz okraja in le ena petina iz trga.

Leta 1928. se je imela ukiniti v trgu davkarja. Občinski odbor je posredoval

v Beogradu za ohranitev tega urada. Tam so mu zagotovili, da ostane urad, če prevzamejo interesi plačilo stvarnih potrebščin. Trg se je obrnil zopet na okrajni zastop, zopet z enakim uspehom, ali bolje neuspehom. Ko je nato trg sam izjavil, da bo skrbel za stvarne potrebščine, ne davkarje, je smatral okrajni zastop za potrebno izjaviti, da je davčna uprava pri Sv. Lenartu nepotrebna. Davkarja se je nato res ukinila, danes pa prosijo zastopniki občin sreskega načelnika, naj zastavi vse sile za zopetno upostavitve davkarje pri Sv. Lenartu.

Vzrok za slične pojave ne leži v kaki posebni trmi ali v kakem političnem nasprotju, marveč edino v pomanjkanju večje velikopoteznosti, ki je potrebna pri sličnih odločitvah.

Če bomo merodajni faktorji premislili vse gori navedene argumente, dvomim, da bi se odločili za to, da bi sedanje cvetoče občinske uprave naših malih mest in trgov žrtvovali ideji, da leži rešitev problema dobre občine edino v številu prebivalcev ne oziraje se na socialne in druge razmere. Dosegli bodo pač, da bodo osebe, ki so se do sedaj pokazale za sposobne in pošteno delavce v občinskih upravah mest in trgov, izgubile iz teh uprav ali pa da bodo potisnjene v brezposelnostne vloge, z združitvijo okoli 20 mestnih in trških občin z bližnjimi podeželskimi občinami pa se ne bo spremenilo ničesar pri denarnih dohodkih ostalih 650 občin, ki ne bodo imele ničesar od tega, ker ne bodo prišle v zvezo s prejšnjimi mesti in trgi. Boj meščanov in tržanov za svojo samostojnost ni boj zavistnežev, marveč boj državljani, ki zahtevajo za sebe enake samoupravne pravice kakor so jih uživali dosedaj in kakor jih uživa podeželje.

Dr. Milan Gorišek.

GOSPODARSTVO

Važne izpremembe v načinu našega izvoza

Carinski oddelek finančnega ministertva je letos že zgodaj izdal tiskano podrobno statistiko za L. 1930. (»Statistika spolne trgovine kralj. Jugoslavije za god. 1930«, str. 650, cena 200 Din; dobi se pri vseh glavnih carinarnicah).

Ta obsežna statistika je kakor lani izšla v razširjenem obsegu. Glavni podatki iz te statistike so že znani iz dosedanjih naših objav. Iz obsežnega dela posnemamo le še nekaj zanimivih podatkov o načinu prometa.

Tranzitni promet nazaduje

Tranzitni promet preko naše države je do leta 1927. stalno naraščal. Leta 1923. je znašal tranzit le 0,96 milijona ton, leta 1925. se je dvignil že na 1,83 milijona ton, leta 1927 pa je dosegel celo 2,58 milijona ton. Od tega leta pa opažamo žal vsako leto nazadovanje tranzita, in sicer L. 1928 na 2,47 milijona ton, predlanskim na 2,34 milijona ton, lani pa na 2,26 milijona ton.

Velike izpremembe v načinu izvoza že nekaj let opažamo, da silno narašča naš izvoz po vodi (rečni in morskoti), dočim nazaduje izvoz po železnici. To nam kažejo zlasti naslednje številke:

	Izvoz po vodi	Izvoz po suhem
	milj. ton	milj. ton
1927	1,65	38,9
1928	1,79	39,6
1929	2,26	42,3
1930	1,90	61,3

Izvoz po vodni poti, ki je pred 4 leti znašal le 38,9 odst. vsega izvoza je poskočil že na 61,3 odst. Izvoz po suhem odnosno po železnici pa je v istem času padel od 61,1 odst. na 33,7 odst. Ker je lani skupna tonaža našega izvoza padla (od 5,33 na 4,73 milj. ton) je odstotno nazadovanje izvoza po železnici povzročilo že vidnejše absolutno nazadovanje tonaže izvoza po suhem od 3,07 na 1,83 milijona ton, to je za 1,24 milijona ton. Zaradi tega silnega nazadovanja izvozne železniške tonaže so naravno lani v jeseni odpadle vse prometne težkoče in tudi ni bilo pomanjkanja vagonov. Naši izvozniki se v rastjoči meri poslužujejo cenovnih vodnih prevoznih sredstev. Lani se je zlasti izvoz po morju silno dvignil, in sicer od 1,45 na 2,25 milijona ton, kar je dalo naši trgovini silno korist, da je lani tudi pri sicer nazadujočem svetovnem pomorskem prometu našla za svoje ladje zaposlenje, četrta pri nižjih prevoznih cenah, ki so sicer v znatni meri povzročile naraščanje tega prometa.

Sanacija glavne bratovske skladišnice v Ljubljani

Zaradi stalnega poslovnega deficita je že lani nastopila potreba po sanaciji pokojninske blagajne Glavne bratovske skladišnice v Ljubljani, ki je pričela delovati s stalnim mesečnim deficitom. Že v septembru preteklega leta je imela ta pokojninska blagajna mesečni primanjkljaj od 40.000 Din, ki je nastopil predvsem zaradi zmanjšanja produkcije premoga in redukcije delavstva, dočim je istočasno število rudarskih upokojencev stalno naraščalo. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani je že v avgustu opozorilo ministarstvo za šume in rudnike, da se podvzamejo potrebni ukrepi za sanacijo.

V tekočem letu se je situacija še poslabšala. Da bratovska skladišnica ne more zadostiti svojim nalogam, je več vzrokov, predvsem devalvacija imovine, zbrane po prevratu, popolnoma razvrednotenje stare imovine v kronskih vrednostnih papirjih, nezadostni prispevki v času od prevrata do konca leta 1924., nepričakovano naraščanje upokojencev v zadnjem času in zmanjšanje aktivnih članov zaradi redukcij. Iz podatkov, ki jih je dostavila Glavna bratovska skladišnica v Ljubljani ministarstvu za šume in rudnike, in sicer za razdobje od 1925. do 1930., je razvidno, da je sanacija te pokojninske blagajne mogoča le s povzvišanjem prispevkov. Primanjkljaj za tekoče leto, ki bi ga bilo treba kriti z izrednimi dohodki, je predviden v višini 3.750.000 Din. Po sedanjem stanju znašajo pokojnine na leto 11.748.600 Din; ker pa je pričakovati, da se bodo izdatki za pokojnine v tekočem letu v enaki meri povečali kakor lani, je treba računati, da bodo letos izdatki za pokojnine dosegli 13,4 milijona Din, tako da bo v primeri z dohodki nastal primanjkljaj od 3,6 milijona Din, ki se zaradi upravnih stroškov poveča še na 3,75 milijona Din. Vsa ta primanjkljaja je treba kriti s prispevki, če se hoče obnoviti vložena kapitala (leto 886.000 Din) prihraniti za okrepitve fonda. Enoodstotno povzvišanje prispevkov bi pri sedanjem stanju

polnopravnih članov (12.862) dalo na leto 1.405.400 Din.

V »Službenih Novinah« od 21. t. m. je sedaj objavljen odlok ki ga je izdal minister za šume in rudnike na podlagi člena 135 pravil bratovske skladišnice in na predlog rudarskega glavarstva v Ljubljani. Po tem odloku se v svrhučasne sanacije pokojninske blagajne Glavne bratovske skladišnice v Ljubljani povzvišajo prispevki v pokojninske blagajne ki so predvideni v členu 102. pravil bratovske skladišnice v mejah točke 3. do 5. od delavskih kategoriziranih zaslužkov. Ti prispevki ki so bili na podlagi odloka iz leta 1927. povišani od 5 na 7%, se bodo odlej pobirali v naslednji izrezi:

	Din
1.) Celje, Jesenice, Krmelj, Ljubljana 8%; predvideni donos	307.100
2.) Store 9%; donos	54.100
3.) Hrastnik, Kočevje, Laško, Rahnburg, Trbovlje in Zagorje	2.547.100
10,2%; donos	481.400
4.) Velenje 10,8%; donos	481.400
5.) Leše, Mežica, Ravne 12%; donos	742.500

skupaj 4.132.500

Ta sprememba pravil se ima uporabljati od 1. marca t. l. naprej.

== Českoslovaško in avstrijsko notranje ==

Posojilo. V Českoslovaški je bila pravkar z uspehom zaključena subskripcija notranjega posojila v višini 1300 milijonov Kč (2190 milijonov Din). Posojilo je bilo navzlic nizki obrestni meri (5 odst.) in razmeroma visokemu emisijemskemu tečaju (95,75 Kč za 100 čeških kron nominala) prepisano, kar je brez dvoma znak velike sposobnosti českoslovaškega kapitalnega trga. Če upoštevamo, da českoslovaške občine in dežele kakor tudi hipotekarne banke krijejo vse svoje dolgoročne potrebe po denarju na domačem trgu, tedaj moremo šele pravilno oceniti pomen uspeha te razmeroma velike emisije državnega posojila. Českoslovaška je menda edina srednjeevropska država, ki je v stanju vsa svoja potreba po dolgoročnih posojilih kriti doma. — Tudi Avstrija si prizadeva, da vsaj deloma krije svoje dolgoročne investicijske potrebe na domačem trgu. Prav zadnje dni je avstrijsko finančno ministarstvo zaključilo pogajanja z velikimi domačimi denarnimi zavodi zaradi emisije notranjega posojila za gradbo stanovanj v višini 150 milijonov šilingov (1200 milijonov Din) z amortizacijsko dobo 40 let. Znatno slabša pozicija avstrijskega kapitalnega trga pa se kaže v tem, da bo obrestna mera tega posojila, ki bo v kratkem predloženo na vpis, za 2 odst. višja nego je obrestna mera českoslovaškega notranjega posojila; znašala bo namreč 7 odst., pri skoro enakem emisijemskem tečaju (95). Pri tem pa gre vrhu tega za delno konverzijo predjudov, ki jih je vlada najela pri bankah v zvezi z gradbeno akcijo na podlagi zakona o pospeševanju gradbene delavnosti, kajti iz donosa posojila bo bankam vrnila predjume v višini 100 milijonov šilingov.

— Pred novimi investicijami v borskem rudniku bakra. Francoska družba Mines de Bor v Parizu, ki eksploataira znani rudnik bakra v Srbiji, je te dni za finansiranje velikih investicijskih del in za racionalizacijo obratov najela na praškem trgu obligacijsko posojilo v višini 400 milijonov frankov. Gle-

de na izredno ugodno finančno stanje te družbe, ki je imela lani navzlic nazadovanju cen za baker ogromen dobiček od 112 milijonov Din in glede na okolnost, da je družba zadnja leta iz lastnih sredstev razširila obratovanje tako, da je podvojila produkcijo, je bilo na praškem trgu to posojilo, čim je bilo predloženo javnosti na vpis, še isto dopolne prepisano. Emisijo so takoj zaključili.

— Veliko posojilo Grčije perfektne. Kakor poročajo iz Londona je bila v nedeljo podpisana pogodba za najetje posojila Grčije v višini 4,6 milijona funtov (1.270 milijonov Din). Dva milijona bosta emitirana v Londonu, ostanek pa v New Yorku, Amsterdamu, Stockholm, v Švici in v Italiji; grške banke pa bodo prevzele za 1 milijon funtov tega posojila, ki bo imelo nominalno obrestno mero 6 odst., dočim bo znašal emisijski tečaj le 87, tako da se bo posojilo za vpisnike obrestovalo po 6,9 odst.

— Dobave. Splošni oddelek direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 77.500 pol raznega papirja, in 85 pol rjave lepence. — (Pogorji so na vpogled pri omenj. odelku). — Direktija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 8. aprila ponudbe glede dobave 1 računskega stroja. — Direktija državnega rudnika Kreka sprejema do 14. aprila ponudbe glede dobave električnih stevecev. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI).

BORZE

24. marca.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, le diviz Dunaj in Praga sta nekoliko popustili.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda obdržala večerjaje čvrstje tečaje, za kase se je trgovala po 426,5, za julij in december pa po 427. Do zaključkov je prišlo še v 8% Blairovem posojilu po 93,5, v 7% Blairovem posojilu po 83,25 — 83,125 in v 7% Seligmanovem posojilu po 82,75. Med bančnimi vrednotami je bil zabeležen promet le v Prašedionu po 900 do 905 in v Union banki po 190. Od industrijskih vrednot se je trgovala Trboveljska po nižjih tečajih 310 — 305, sicer pa je prišlo do prometa le še v Dunaju po 93 — 94 in v Unionu Osijek po 55.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 22,83, Berlin 13,555 do 13,585 (18,57), Bruselj 7,9255, Budimpešta 9,9261, Curih 1094 10—1097,10 (1095,40), Dunaj 7,9894—8,0194 (8,0044), London 276,62, New York 56,71—56,91 (56,81), Pariz 221,76 do 223,76 (222,77), Praga 168,27 — 169,07 (168,67), Trst 298,05 — 298,22.

Zagreb. Amsterdam 22,8 — 22,86, Dunaj 708,94 — 801,94, Berlin 13,555 — 13,585, Bruselj 792,55, Budimpešta 991,11 — 994,11, London 276,24 — 277,04, Milan 297,1—299,11, New York 56,71 — 56,91, Praga 168,27 do 169,07, Curih 1094,1 — 1097,1, Pariz 221,76 — 223,76.

Curih. Zagreb 9,13, Pariz 20,3360, London 25,2125, New York 519,55, Bruselj 72,35, Milan 27,2235, Madrid 55,65, Amsterdam 208,35, Berlin 123,86, Dunaj 73,04, Sofia 3,76, Praga 15,3975, Varšava 58,25, Budimpešta 90,60, Bukarešta 3,0950.

Elektri

Ljubljana. 8% Blair 93 blago, 7% Blair 83,50 bl., Celjska 150 den., Ljubljani, kreditna 128 den., Prašedion 900 den., Kreditni zavod 160 — 170, Vevče 128 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kasa 426,5 — 427,5, za marec 427,5 bl., za junij 426,5 — 427,5, za december 427 — 428, investicijsko 88 — 88,5, agrarne 51,5 — 52,5, 8% Blair 93,875—93,5, 7% Blair 82,75—83, 7% Drž. hipoteke, banka 82,75 — 83,25; bančne vrednote: Prašedion 905 — 910, Union 190 — 192, Jugo 78,25 do 79, Srpska 194 — 196, Zemaljska 140 do 142, Narodna 7900 — 8100, Poljo 58 — 59, Ljubljanska kreditna 128 den.; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Našička 975 — 1125, Gutmann 136 — 142, Slaveks 40 — 42, Danica 92 — 95, Drava 249 — 255, Sečerača 275 — 295, Brod vagon 62 den., Union mlin 55 — 60, Vevče 133 den., Jadranska 529 — 549, Trbovlje 307 — 308.

Beograd. Vojna škoda 426,5 — 427, za junij 426 — 427, investicijsko 89, agrarne 51,5 do 52, 7% Blair 82,25 — 83,25.

Blagovna tržišča

JAJCA

+ S tržišča jaje. Zaradi pomladanskega vremena se je produkcija v zadnjem času močno dvignila, in sicer tako pri nas kakor tudi v državah, ki uvažajo jajca, to je v Nemčiji, Italiji, Angliji. Povsod se opaža rezerviranost konsuma in mlajnost v kupitji. Čeprav so izvozne cene padle še pod lanske najnižje ceno, kupuje konsum le blago za najnujnejšo potrebo. Zato so tudi izvozniki pri nakupu rezervirani. Na berlinskem trgu se v soboto notirala jugoslovenska jajca 6 in četrt do 6 in pol pf. (neocarinjena, feo meja) nasproti 7 in četrt do 7 in pol pf pred 14 dnevi.

ZITO

+ Ljubljanska borza (24. t. m.). Tendence za žito stalna. Zaklj. sta bila 2 vag. koruze. Nudi se (f. slov. post. po mlev. tarifi, plač. v 30 dneh): pšenica: baška, potiska 80/81 kg po 212,5 — 215; baška, srbohran, 79/80 kg po 210 — 212,5; gornjebaška, 79/80 kg po 205 — 207,5; baška okolica Sombor, 79

kg in baranjska, 79/80 kg po 192,5 — 195; koruza: baška, stara po 147,5 — 150, nova, časa primerno suha po 137,5 — 140; oves: baranjski, navadna vozina po 192,5 — 195; moka: banaska 00 po 385 — 340.

+ Novosadska blagovna borza (24. t. m.). Tendence neizpremenjena. Promet: 8 vagonov pšenice, 31 vag. koruze in 1 vag. moke. Pšenica: okolica Novi Sad 79/80 kg 152,5—155, okolica Sombor 79/80 kg 142,5 do 145, sred.-baška 79/80 kg 155—157,5, sred. 78 kg 142,5 — 145, slav. 78 kg 130 do 142,5. — Oves: baški 145 — 150. — Ječmen: baški in sremski, 63/64 kg 115 do 120. — Kuruza: baška in sremska 92,50 do 95, ladja Dunav, predč. suha 90—91, za maj 92,50 — 97,50. — Moka: baška 00 po 245 — 255, 02 215 — 230, 05 185 do 195, 08 175 — 185, 07 140 — 145, 08 115 — 120. Otrubi: baški, sremski in banasški 105 — 110.

+ Somborska blagovna borza (24. t. m.). Tendence mirna. — Promet 135 vagonov. — Pšenica: baška, potiska, šep. 80 kg gonov Pšenica: baška, potiska, šep. 80 kg 157,50—162,50; okolica Sombor 78/79 kg 147,5—152,5, gornjebaška, 79/80 kg 155—160; sremska, 78 kg 142,5—147,5. Oves: baški 150 — 155; sremski, slavonski 147,50—152,50. Ječmen: baški, 64/65 kg 125—135. Kuruza: baška 85—90, za april 90 do 95. Moka: baška 00 po 245 — 255; 02 215 do 225; 05 185 — 195; 08 175—185; 07 135 do 145; 08 115 — 120. Otrubi: baški 115 do 120; rž baška 130 do 135.

+ Budimpeštanska terminska borza (24. t. m.). Tendence slabša, promet miren. Pšenica: za marec 11,18—11,20, za maj 15,74 do 15,76; rž: za marec 11,18—11,20, za maj 11,32 do 11,35; koruza: za maj 12,51 do 12,54, za julij 12,67—12,68.

Primorske novice

S srebrno kolajno so bili odlikovani ogranični milicarji G. Dus, G. Caminada in R. Moise, ki so bili napadli ob meji Josipa Kukca iz Postojne, ko se je vračal v Jugoslavijo. Poročilo k odlikovanju pravi, da je G. Dus prišlo k pomoči tovarišu, katerega pa je med tem nevarnem nasprotju pobil do smrti. Dus je streljal iz puške, nasprotnik iz revolverja. Dus je bil ranjen in ker se ni mogel več poslužiti puške, se je vrgel na nasprotnika in ga pobil s puškinim kopitom na tla. Sledila je huda borba, v kateri je končno Dus razoril nasprotnika in ga smrtno zadel z njegovim lastnim orožjem. Kakor znano, je gotovo to, da se je Kukec sam ustrelil, da ni prišel živ v roke fašistom.

V Gorici so umrli: gospa Amalija Goljevšek, stara 79 let, vdova po znanem trgovcu z lesom; Ana Figelj, stara 75 let, posestnica; Josip Čotič, 58 let, vrtnar; 34-letna Terezija Lutman, rojena Božič, iz Ljubljane; 67-letni posestnik Alojzij Bregant; 65-letni menjalnik Gabrijel Pincherle in 80-letni klobučar Alojz Peric.

Čitajte ilustrovano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Velikonočna prodaja

»DOKO« ČEVILJEV po globoko znižanih cenah. Prekras

KONFEKCIJA „ELITE“

LJUBLJANA. Prešernova ulica 7-9.

Iz življenja in sveta

Umeten človeški glas

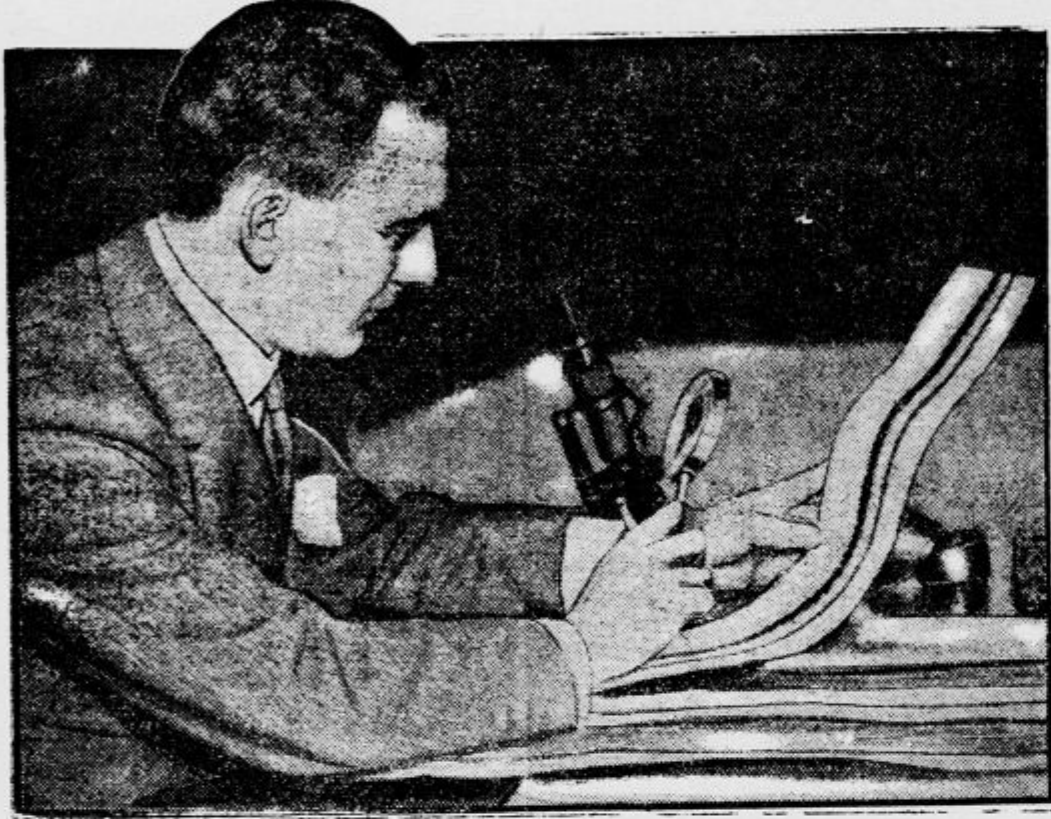
Veľepomemben izum: aparat, ki producira glasove in besede, ne da bi bile izgovorjene

Ko je pred davnimi leti neki zastopnik starega (tedaj še mladega) Edisona predvaljal častitljivim gospodom Pariške akademije najnovejši izum svojega mojstra, fonograf, se je eden izmed nesmrtnikov razljutil, češ: takšen trebuhljaj me ne bo premotil, da se da človekov božanski glas ustvariti mehanično. Mož, namreč nesmrtnik, se je malo zmotil. Fonograf ne proizvaja človeškega glasu iz nič, temveč glas je bil prej že tu in fonograf ga je samo ponovil.

Angleški izumitelj Humphries, človek na-

misli: Če narišem na papir z vso skrbnostjo neko dočeno črtno obliko in jo preotografiram na film, bom dobil pri zvočnem predvajanju strogo določen glas, ki bo lahko čistejši od vsakega po živem glasu posnete- ga glasu (to je odvisno samo od čistosti risbe). Poleg tega bo lahko trajal poljubno dolgo. Na ta način proizvaja Humphries vi- soki c lahko pet minut dolgo ali pa tudi pol ure — česar se ni zmozel in ne bo zmozel nikoli noben tenorist na svetu.

Z menjavo raznih črtnih oblik pa se da

Tehniški ravnatelj neke londonske filmske družbe E. Humphries s svojim aparatom

tega časa, pa je šel veliko dalje, nego bi se drznili misliti takrat katerikoli član Pariške akademije, ki je verjel v Edisonov izum. Humphries proizvaja mehanično človeški glas, ne da bi potreboval zraven kakšen original tega glasu. Nemogoče? In vendar resnično.

In preprosto! Če si pogledate s povečalnim steklom gramofonsko ploščo ali pa tisti del zvočnega filma, ki proizvaja glasove, boste opazili, da se glasovi kažejo tu kot za- motan sistem črt. Vsak posamezni glas pa ima neko določeno obliko v teh črtah in ka- dar se ponovi ista oblika, se ponovi pri predvajanju tudi isti glas. In Humphries si je

tako doseči tudi menjava glasov in možno jih je družiti v zloge, v besede, v stavke, v pesmi. Prišel bo čas, pravi izumitelj, ko bo tako proizvajen glas veliko bolj v časih ne- go najpopolnejši človeški glas, ki se ga drži- jo še vedno kakšni majhni nedostatk.

Tako pravi Humphries. Za zdaj se pe- cem in treba bati tega neosebnega konku- renta, ki jih bo nekoč postavil v senco. Re- snica je namreč ta, da se tudi človeških me- hanizmov drži dovolj majhnih in velikih ne- dostatkov, tako da se angleškemu izumitelju še ni posrečilo ustvarjati mehanične člove- ške glasove, ki bi po čistosti in toploti pre- segali živi glas.

Pustolovščine lažnega zdravnika

Izdajal se je za bogatega ženina, pa ni imel niti pare — Imel je »dok- torsk diploma«, pa ni bil zdravnik

Na Dunaju se je pred kratkim pojavil možki, ki je prišel iz Amerike in se je iz- dajal za zdravnika. Rekel je, da se piše dr. Theodor Wawerka, stanovanje pa je najel v nekem hotelu na Mariahilferci. Dolga v hotelu ni plačeval. Ker se je znal večše iz- govarjati, so vsi smatrali, da ima nekaj pod palcem.

Svoje bivanje na Dunaju je izbral tudi za poznanstvo s hčerjo nekega trgovca, pri katerem se je prav srečno uvel. Pri- dobil si je zaupanje družinskega poglavar- ja, ki mu je obljubil dati hčer v zakon. Zatele so se priprave za poroko. Gospod »doktor« je »kupil« avtomobil, naročil za poročno darilo nevesti dva nakita, šel v trgovino in se dogovoril glede dobave pohi- štva in se celo začel pogajati glede naku- pa nekega fevdalnega imena.

Vse to pa je delal samo zato, da bi »im- poniral« bodočemu tastu, kajti pri sklepa- nju teh »kupij« ni imel v žepu niti pare. »Plačeval« je s čeki Kolonialne banke v New Yorku. Da bi odvrnil od sebe vsak sum nepoštevnega ravnanja, je gospod »doktor« predložil neki veliki banki ček na izplačilo 1000 dolarjev. Banka pa je iz- ozirno previdnosti pridržala ček in skleni- la preizkusiti njegovo vrednost. Potrdilo, da je vložil ček za 1000 dolarjev, pa je lažnemu zdravniku poslužilo za novo vabo pri ženskah, s katerimi je bil v zvezi, in za pomirjenje hotelarja, ki mu je bil dol- žan že 4000 Din. Tudi glavnega natakarka je hotel z njim potolažiti, ker si je pri- njem izposodil 2000 Din. Slednjič je izvalil nevesti blizu 5000 Din pod pretvezo, da trenutno nima gotovine. Vse to se je za- zdelo ljudem sumljivo. Ovadili so ga ob- lasti in policija ga je pozvala na odgovor. Preiskava je dognala, da je Wawerka

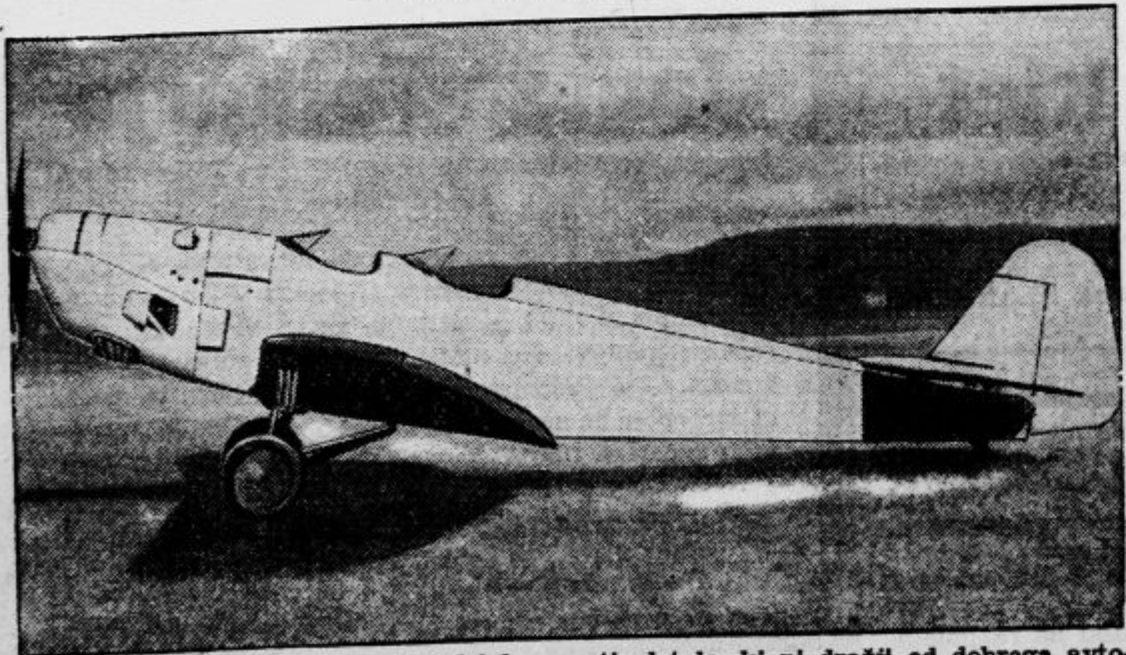
navaden pustolovec, star 38 let in doma iz Gradca. 1921 ga je rodbina poslala v Ame- riko, da bi izbrisala za njim sledove pre- stopkov, za katere je moral delati pokoro pod ključem. V Ameriki se je skušal uve- ljaviti v vseh mogočih poklicih. Obiskoval je med drugim tečaj za masažo v Chica- gu in tam je dobil »doktorsko diploma«. Ta listina mu je zadostovala, da je smel v Ameriki izvajati zdravniško prakso, če- prav je obiskoval le nekaj razredov gim- nazije in trgovske šole. Svoje znanje o zdravilstvu je črpal iz neke drobne ameri- ške biblioteke, 13 zvezkov, kjer stoji od- govor na vsako medicinsko vprašanje. To knjižnico in pa ročni kovčeg z mnogimi zdravniškimi pripravami je prinesel »dok- tor« Wawerka iz Amerike v Evropo, kjer pa menda ni izvrševal prakse.

Iz Amerike je moral bežati. Ameriški ti- hotapci alkohola so ga bili namreč obdol- žili, da jih je ovađil policiji. V Nemčiji je možakar izvalil svoji sestrini nekaj nad 30 tisoč Din, ki jih je zabil z neko plesalko. Tudi newyorške oblasti ga zasledujejo za- radi izdajanja nepokritih čekov. Zdi se tu- di, da je zapustil v Ameriki dve ženi. Če- kovna knjižnica newyorške Kolonialne ban- ke, ki so jo našli pri njem, je pristna, čeki pa nimajo kritja. Kolikor je mogla doslej ugotoviti policija, je Wawerka na račun svojih »ameriških čekov« izvalil odnoso- skušal izvaliti od ljudi nad pol milijona dinarjev.

„Kandid“ je izšel!

Ali že poznate Volterja? Čitajte! Izdala »Tiskovna zadruga«.

Letalo za mal denar

Neka nemška tvornica letal je izdelala nov tip letala, ki ni dražji od dobrega avto- mobilu. Gre za jadralno letalo s pomožnim motorjem, ki ga more voditi vsak izvežba- nec v jadralnem letanju.

Živčne motnje v želodcu

Kdor se nagiba k motnjam v želodcu in črevesju, lahko zbolí po napornem fi- zičnem in duševnem delu ali po vsakovr- stnih duševnih depresijah tudi na živčnih žilodnih in črevesnih motnjah. Takšni bolniki trpijo potem zaradi pomanjkanja teka, zaradi težkega požiranja, pritiska v želodcu ter napadov slabosti, včasih pa se jih loti nepojmljiva želja po abnormnih jedeh in pijakah. Takšnih nervoznih stanj si bolnik nikakor ne ustvarja, kakor ljudje često mislijo, temveč čutijo pri tem res- nične bolečine kakor pri organskih obo- lenjih želodca in črevesja.

Živci so jim v teh organih ojačeno zdra- ljivi in ne zmorejo redno upravljati pre- bavnih žlez. Zleze spet ne morejo zado- stno osiliti jedi, v želodcu izločujejo pre- malo soka in isto tako v želcu. Posledica je potem slaba prebava in druge, često prav težke motnje, tudi duševnega zna- čaja. Iz tega je razvidno, kako važni so za človeka zdravi in močni živci.

Te bolezní se dajo ozdraviti deloma s kopelmi, električnimi masažami in toplo- to, največ pa z voljo in s popolnim zaupa- njem v zdravnikove odredbe.

Jutri izide

ŽIVLJENJE IN SVET

nova številka

ilustrovane tedenske revije z zanimivo aktualno vsebino.

Angleški kralj mora štediti

Gospodarska kriza, ki stiska vesoljni svet, ne prizanaša niti angleškemu dvoru. Angleški kralj in kraljica prejmeta letno od države 470.000 funtov šterlingov. K temu je treba prišteti še dohodke vojvodine Lancaster letnih 60.000 funtov. Te vsote so bile določene, ko je bilo življenje še mnogo cenejše. In ker se niso povečale, je dvor primoran štediti. Baj je posebno vprašna v tem pogledu kraljica Mary, ki prihrani tedensko po 50 funtov.

Od letnih dohodkov gre vsako leto 110 tisoč funtov v kraljevo zasebno blagajno, ki pa je posebno težko obremenjena. Ve- like izdatke zahtevajo potovanja in kralj Jurij se mora iz reprezentativnih ozir- ov voziti vselej v posebnem vlaku. Kraljeva bolezen je lani zahtevala ogromne vsote, kajti kralja je zdravilo 15 zdravnikov-spe- cialistov, ki so prejemale visoke honorarje.

Odlični člani vladarske hiše prejemajo plačo iz državne blagajne, kralj pa mora sam skrbeti za svoje oddajene sorodnike, ki jih je približno 150. Kraljevski par mora poleg tega plačevati rento tudi svojim upo- kojnim uradnikom in vzdrževati zanje po- sebno hišo v Sandringhamu. Angleški pre- stolonaslednik prejema kot kornvalski princ letno plačo v znesku 60.000 funtov.

Ameriška rekorderka

miss Ruth Nichols,

ki je — kakor smo že poročali — izboljšala višinski svetovni rekord za več ko 800 me- trov na 9850.

Poljska Židinja — žena abesinskega cesarja

Iz Podkamenja na Poljskem poročajo: Siromašni židovski krojač Brauer je pre- jel nedavno od svoje že več let odsotne hče- re Rahele, ki jo je smatral za izgubljeno, pismo in denarno pošiljatev 5000 funtov šterlingov. Rahele Brauer, izredno lepo de- kle, je sporočila očetu, da je postala sožena novega abesinskega cesarja in da stanuje v Addis Abebi.

Rahele ima za seboj zelo burno življenje. Ko ji je bilo 18 let, je 1917 pobegnila z ne- kim ruskim polkovnikom v Rusijo. Pozne- je se je preselila z njim na Kavkaz, od- tam v Perzijo in slednjič v Carigrad, kjer je polkovnik umrl. Po njegovi smrti je na- stopala kot plesalka v zabaviščih. Nekoč je prišel v variete abesinski princ Ras Ta- fari, se vanjo zaljubil in jo odpeljal s se- boj v Abesinijo, kjer je postala njegova zakonita sožena.

Spomladanske obleke

Najcenejši nakup pri DRAGO SCHWAB, Ljubljana. Največja zaloga.

priporoča, da si ogledate brezobvezno bogato zalogo damskih in moških plašev ter oblek

Brezposelnost v zlati Kaliforniji

Brezposelní so uprizorili v Los Angelesu veliko demonstracijo. Policija je morala are- tirati večje število brezposelnih. Slika kaže prizor, ko hočejo demonstranti iztrgati policiji aretiranega tovariša.

Gustav Bauer oproščen!

Oprostilna razsodba dunajskih porotnikov je povzro- čila vznemirljive prizore v porotni dvorani in na ulici

Razsodba je bila razglašena v ponedeljek malo pred poldnevom. Posvetovanje porotni- kov je trajalo dve uri.

Porotniki so s 7 proti 5 glasovom zani- kali umor, vsled česar je dodatno vpraša- nje o roparskem umoru odpadlo. Državni pravnik dr. Wotawa je na podlagi izreka porotnikov predlagal oprostitev obtožence in je izjavil, da nima nič proti temu, če se Bauer takoj izpusti.

Ko je predsednik sodišča prečital opro- stilno razsodbo, se je oglašil v dvorani kritik. Bauer se je z bliskovito naglico okrenil, se za trenutek zazrl v občinstvo in obrnil potem oči zopet k porotnikom.

Po razglasitvi sodbe je Bauer branitelj poljubil roko. Pred porotniki se je priko- nil in rekel: »Dovolite, spoštovani gospod- je, da vam izrečem najpresrečnejšo zahva- lo.« Tu mu je segel v besedo predsednik obravnave: »Razprava je zaključena.«

Del občinstva je začel klicati »felje!«, dru- gi del pa je začel ploskati. Slišali so se pokliki: »Takšna razsodba je svinjarija, to je razredna sodba, fej, porotniki, nezasi- šan skandal.« Z največjim naporom je ju- stična straža izpraznila dvorano.

Za razsodbo se je takoj izvedelo tudi na ulici. Mnogi, ki je hitro narasla na ne- kaj tisoč ljudi, so morali zadrževati kardoi- ni policije. Fej klici so se neprestano po- navljali. Vse osebe, ki so zapuščale sodno dvorano, je množica sprejela z zaničljivimi pokliki in avtomobil, ki se je ustavil pred sodiščem, je bil takisto sprejet z izrazi ogorčenja. Demonstranti so hoteli predreti policijski kordon in se niso dali potisniti v stransko ulico.

Med demonstracijami pred sodno palačo množica ni hotela nikakor odnehati. Za- htevala je izročitev Bauerja, demonstrirala proti porotnikom in del demonstrantov je celo naskočil ulico, v kateri je sodišče. V zadnjem trenutku so odbili napad ojačeni kordoni policijskih stražnikov. Naposled je policija množico razgnala.

✱

Naval občinstva k odločilni razpravi v Bauerjevem procesu je bil ogromen. Vsi so hoteli slišati govor državnega pravdnika

dr. Wotawa, ki je v uvodu naglasil, da je treba izločiti pri tem procesu vse afekte, vso simpatijo in antipatijo, kajti razprava proti Bauerju nima nobenih zvez s politi- ko in resnimi vprašanji. Že od vsega za- četka preiskave proti Bauerju se je trudilo pol tuceta odvetnikov, nekaj zločincev in nekaj senzacij željnih ljudi, da bi otežo- čili delo uradnim organom. Obtoženec je od začetka metal resnici polena pod noga in je lagal. Skušal je tudi tihotapiti navo- dila iz ječe. Pri tem so posredovali celo odvetniki.

Iz vsega tega in pa iz dejstva, da je bil Bauer zadnji, ki so ga videli v družbi Ka- tarine Felnerjeve, sledi, da ne more biti morilec nihče drug nego on. Bauer je bil dober znanec umorjene, edini Dunajčan, s katerim si je Felnerjeva dopisovala v zad- njem času svojega življenja. 17. julija do- poldne se je Felnerjeva peljala na Dunaj, ob 16. popoldne so jo že našli mrtvo. Umor je bil izvršen na dan obiska v Lainzu. Pre- iskovalni sodnik se je mučil z vprašanjem: Ali je Bauer znan v tem kraju? In res- se je izkazalo, da je obtoženec ponovno o- iskal ta kraj in celo plezal z drugimi žen- skami čez vrtni zid. Dokazano je dalje, da se je ustavljal na svojih ljubavnih izletih v bližini mesta, kjer je bil izvršen umor. Vse te okoliščine govore jasno, da ne gre za slučajnost. To so že dokazi krivde, psi- hološko nesporni dejanski dokazi krivde. V trupu so se našli izstrelki iz belgijske F. N. pištole, kaliber 6.35. Dokazano je, da je imel Bauer takšno pištolo znanke F. N. Poleg tega se je Bauer izdal za nepremi- sljenim dejanjem, kar se da dokazati. Na vprašanje, če je imel kužne, je pri zasli- šanju izjavil, da bo to stvar pojasnili pri glavni obravnavi. Nedožen obtoženec pa ne daje nikoli takih odgovorov in tudi ne čaka tri dni po aretaciji na glavno obrav- navo, da bo tam dokazal svojo nedolžnost. Navedbe Gustava Bauerja so varilje in lažne, kjer pa se ne dajo izpolniti z dru- gim, jih Bauer zamaši s svojim viteštvom.

Bauer je sledil govoru državnega pravd- nika z največjo pozornostjo in ni ves čas odvrnil očesa od obtožitelja. Samo od časa do časa si je mirno beležil njegove izjave.

Tudi Amerika ima svoje Tetznerje

Enega so prišli in obsodili, drugega pa še vedno iščejo

Zverinski zločini iz pohlepa po denarju niso znani samo v Evropi. Tudi Amerika ima svoje Rouseje, Tetznerje in Saffrane.

Lani v maju so našli na veliki cesti pro- ti Indianopolisu sežgan avtomobil z zgle- nelim truplom pri krmilu. Splošno so sma- trali, da je postal lastnik avtomobila Ha- rald Schröder žrtev nepojasnjene nesreče. Njegova žena je skušala dobiti izplačilo vi- soke vsote, za katero je bil zavarovan Schröder. Toda kakor pri Tetznerju je tu- di v tem primeru zavarovalnica postopala di- v tem primeru zavarovalnica postopala di- zelo previdno. Kmalu potem je policija iz- sledila in aretirala Schröderja, ki je izpo- vedal, da je povzeli nekega klateža, ki je zaradi poškodb kmalu izdihnil. Iz strahu pred zasledovanjem oblasti je zažgal avto-

mobil s truplom vred. Schröder je bil ob- sojen na 21 let ječe. Kdo je bil žrtev nje- govega zločina, še danes ni ugotovljeno.

Podoben slučaj se je primeril v Perryju, v državi Iowa. Nekdani so našli na cesti sežgane ostanke avtomobila, ki je bil last- nekega Johna Smitha. Poleg krmila so naš- li sežgano truplo. Obraza niso mogli pre- poznati, Smithova žena pa je v mrtvecu z gotovostjo »spoznala« svojega moža. Za- varovalnica je dala čez nekaj mesecev iz- kopati truplo in preiskava je dognala, da je bila žrtev najprej umorjena, potem pa sežgana. Da mrlí ni bil Smith, je ugotovil neki zobni zdravnik, ki ni našel v njegovih ustih zobovja svojega pacienta. Policiji se še ni posrečilo najti morila.

Vsak dan ena

»Ali si se spot pretepal?«
»Kaj še! Včeraj smo se selili in jaz sem nosil mačko.«

